Doğan Kardeş

Ekim 1963 ★ 125 Kuruş

AFACANLAR

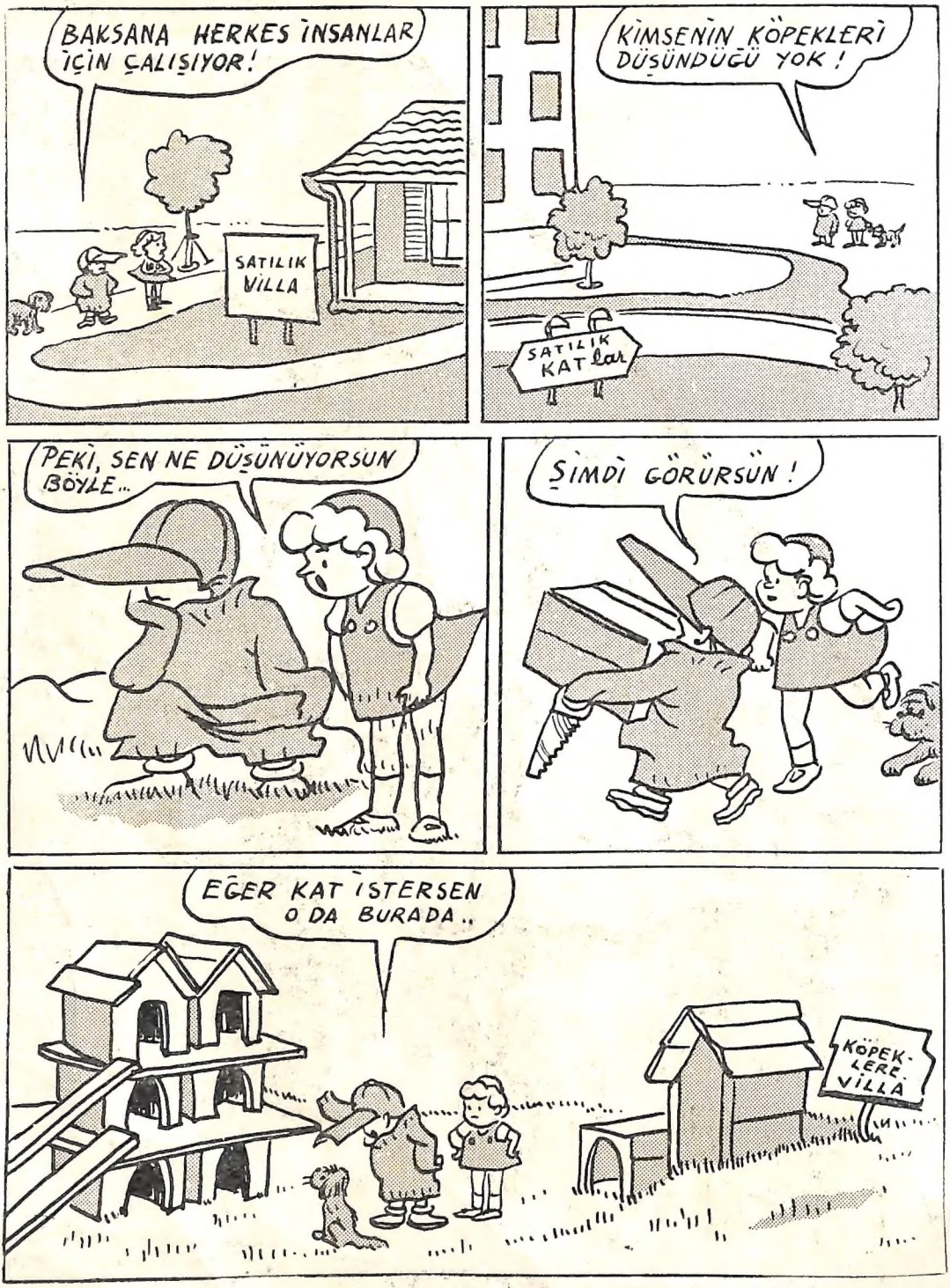
BAKSANA HERKES İNSANLAR İÇİN ÇALIŞIYOR!
SATILIK VİLLA
KİMSENİN KÖPEKLERİ DÜŞÜNDÜĞÜ YOK!
SATILIK KATlar
PEKİ, SEN NE DÜŞÜNÜYORSUN BÖYLE..
ŞİMDİ GÖRÜRSÜN!
EĞER KAT İSTERSEN O DA BURADA..
KÖPEKLERE VİLLA

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 535 Ekim 1963

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A.Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası» na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları **YAPI ve KREDİ BANKASI** *nın kültür hizmetlerinden biridir.*

Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet bayramının en büyük ulusal bayramımız olduğunu söylememize lüzum var mı? Her Türk çocuğu 29 Ekim gününü heyecan ve sevinçle bekler. Bu yıl da gündüz geçit törenleri yapacağız, gece fener alayını seyredeceğiz ve en önemlisi Türk ulusunun kendi kendini Cumhuriyetle idare etmeye karar verişinin büyük anlamı üzerinde yeniden düşüneceğiz.

Büyük bayram hepimize kutlu olsun.

■

OKUL NEYE YARAR?

Okullar açıldı. Dört uzun tatil ayının başıboşluğuna alışmış olduğumuz için ilk günler «okul»u doğrusu biraz yadırgarız. Ama sonra gitgide alışırız. Okulda eski arkadaşlarla tekrar buluşmak ne kadar heyecanlıdır. Herkes birbirine tatilde başından geçenleri anlatır. Sonra okula yeni gelen arkadaşlarla tanışırız. Arkadaşların çoğalması ne iyi... Sevgili öğretmenlerimizle buluşmak da başka bir sevinç. Yeni öğretmenler gelmişse, onların da huyunu suyunu öğrenmek için günler geçer. Sonra yeni dersler, yeni kitaplarla karşılaşırız. Her gün, tuğla üstüne tuğla koyarak duvar örer gibi bilgilerimiz de yükselir. Her gün «yeni» bir şey öğreniriz. Okullar olmasaydı, ne kadar büyürsek büyüyelim aklımız hep küçük kalırdı. İnsanın aklı okullarda büyür. Onun için yaşasın bizim aklımızı büyüten okullar!

■

AFERİN TEKİN KARDEŞE!

İzmirden Tekin Özmen kardeşten şu mektubu aldık:

«Sevgili Doğan Kardeş, tatilde senin öğütlerini yerine getirmeye çalıştım. Tam on tane biribirinden güzel, biribirinden heyecanlı kitap okudum. Sonra İzmir dolaylarındaki görülmeye değer yerleri gezdim: Bergama, Efes, Sart, Pamukkale gibi... Çok şey öğrendim. Şimdi kendimi daha zengin hissediyorum. Dişlerime de baktım. Üç çürük dişim varmış. Onları doldurttum. Boyumu tatilden önce ve sonra ölçtürdüm, arada tam 3,5 santim uzamışım. Ağırlığım da bir kilo artmış! Tatil yarışmalarına da katıldım. Daha ne istersin?»

Ne isteyeyim? Senin gibi kardeşlerin çoğalmasını. Tatil aylarını böyle iyi kullandığın için şimdi kimbilir ne kadar rahatsındır. Seni candan kutlarım, sevgili Tekin kardeş.

Yeni Ders Yılı Başlarken

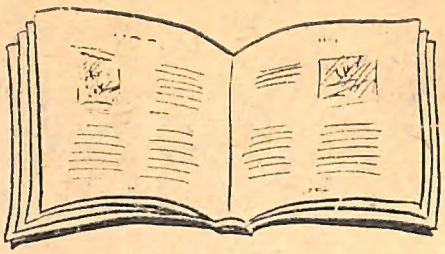

Yazan: S. Türkis NOYAN

Sevgili Doğan Kardeş okuyucuları,

Derginizin bu sayısı elinize geçtiği zaman, hepiniz yeni ders yılına başlamış olacaksınız. Okulun ilk açıldığı gün, tertemiz yıkanmış ütülenmiş önlük veya formalarınızla, pırıl pırıl ayakkabılarınızla, saçlarınız düzgün taranmış, elinizde tertipli bir çanta, neş'e ve hevesle okula akın ettiniz. Herhalde o gün çantanızın içindeki defter ve kitaplar da tertemiz, gıcır gıcırdı. Kalemleriniz yontulmuş, dolmakaleminiz mürekkeple doldurulmuştu, silginiz, kalemtraşınız, hattâ kırmızı kaleminiz de eksik değildi. Eminim ki kafanızdan geçirdiğiniz düşünceler ve kalbinizdeki duygular da tıpkı giyiminiz ve okul çantanız gibi temiz, düzgün ve ümit vericiydi:

«Bu yıl derslerime çok iyi çalışacağım, öğretmenin anlattıklarını can kulağı ile dinliyeceğim, derslerimi günü gününe hazırlayıp başarılı bir öğrenci olmaya gayret edeceğim, defterlerimi kitaplarımı temiz tutmaya, yırtıp karalamamaya, kalemimi, silgimi, cetvelimi kaybetmemeye dikkat edeceğim, arkadaşlarını kırmayan, öğretmenini üzmeyen, herkes tarafından sevilen bir insan olmaya çalışacağım.»

tarzında iyi niyetlerle okulun kapısından girdiğinize hiç şüphe yok. Aranızda okumaya en az hevesli olanlar bile muhakkak ki ders yılına taze bir ümit ve gayretle başlamışlardır.

Fakat okul açıldıktan birkaç hafta sonra ne yazık ki bu durum çok defa değişir. İlk günler sabahın erken saatinde yatağından fırlayan, tertemiz yıkanıp giyinen, akşamdan yerleştirdiği çantasını eline alarak vaktinde okula giden öğrenci, şimdi nedense yatağında beş dakika daha kalmayı kâr sayar, sonra vakit darlığından, alelacele yüzüne biraz su serpip, yarım yamalak kahvaltı ettikten sonra, pabucunu doğru dürüst bağlamadan, düğmelerini iliklemeden, saçını düzgün taramadan, çantasını kapıp okula koşar. Hele o çantanın içi kimbilir ne durumdadır!...

Son dakikada içine tıkılan defter ve kitaplar bumburuşuk, belki de bazısı eksik, kalemin ucu kırık veya kör, silgi evin bir köşesinde unutulmuş, cetvelin yarısı çantanın içinde, yarısı dışında kalmıştır... Öğrenci okula yetişmek için sokaklarda böyle intizamsız bir halde koşarken geride bıraktığı ev de bir savaş alanını andırır. Terliğin herbiri bir tarafa atılmış, pijama bumburuşuk bir köşeye fırlatılmış, defterler, kitaplar, kalemler ortalığa saçılmış... Sabahın erken saatlerinden beri çocuğunu hazırlamaya çalışan ve geç kalmaması için peşinden koşan anne de daha şimdiden telâş ve üzüntüden yorulmuş bu dökünütüleri toplamaya uğraşır.

Diğer taraftan evdeki huzursuzluk okulda da devam eder. Evinden acele

ile çıkan öğrenci çok defa ya pasosunu, ya mendilini, ya bir defterini hattâ ödevini unutmuştur. Bunun üzüntüsü ve heyecanı yüzünden derse isteksizlikle girer, dikkatini veremez, öğretmenden kırık not veya ceza alır, ondan sonra da tatsız olaylar çorap söküğü gibi uzayıp gider.

İşte sevgili çocuklar, birçok öğrencilerin günü böyle başlar. Hayatımızın en güzel devrelerinden biri olan çocukluk, gençlik ve okul devresi bazı küçük ihmaller, giderilmesi kolay, önemsiz sebepler yüzünden lüzumsuz üzüntü ve sıkıntılarla dolar. Basit başarısızlıklar yüzünden okuldan ve öğretmenlerinden soğuyan öğrenci, ders çalışmaktan zevk almaz olur ve bu da büyük başarısızlıklara yol açar. O zaman ders yılı başlangıcındaki yeni heves ve iyi niyetler unutulur gider.

Şimdi bu sözlerden dolayı Doğan Kardeş'in sizi azarlamak ve suçlandırmak istediğini sanmayınız. Unutmayınız ki o sizin dostunuzdur ve bütün gayesi size faydalı olmaktır. Bu sebeple Doğan Kardeş, yeni ders yılını daha başarılı, daha verimli geçirebilmeniz için bazı öğütler vermeyi faydalı buluyor.

Herşeyden evvel insanın ancak programlı bir çalışma ile iyi bir sonuca ulaşabileceğini hatırınızdan çıkarmayınız. Okulun belli bir saatte başlaması ve gene belli bir saatte bitmesi zaten günlük hayatınızın bir kısmını düzene sokar. Geri kalan saatleri de gelişigüzel yaşamayıp, kendi özel durumunuza göre bir program çizerseniz hem derslerinizi daha rahat hazırlar, hem de oyun oynamak veya dinlenmek için kâfi vakit ayırabilirsiniz. Çünkü düzenli bir çalışma insana çok vakit kazandırır. Günü gününe hazırlanan dersler daha çabuk biter, iyi yerleştirilmiş bir kitap dolabında veya okul çantasında bir defter veya kitap aramakla vakit ziyan edilmez. Derslerinizi yapmak için gerekli malzemeyi okul dönüşünde tedarik ederseniz, eve geldikten sonra bir daha çarşıya gitmenize lüzum kalmaz. Derste iyi anlamadığınız bir konuyu daha tazesi tazesine öğretmenlerinize veya arkadaşlarınıza sorup öğrenirseniz, evde daha kolaylıkla çalışabilir boş yere kafanızı yorup üzülmezsiniz. Bu öğütlerimizi yerine getirebilmeniz için küçük bir not defteri edinmeniz faydalı olur. Bu deftere hem ders programınızı hem de günlük özel çalışma programınızı yazabilirsiniz. Fakat bu defterin esas ödevi, derslerinizi eksiksiz olarak hazırlamanız için aklınızda tutmanız gereken şeyleri size hatırlatmak olmalıdır. Meselâ günlük ödevlerinizi, alınacak kitap ve defterleri, ders malzemesini, ailenize bildirilecek şeyleri bu deftere yazınız ve çalışırken ona danışınız. Ayrıca bu akıl defterine sizin için önemli olan birtakım kuralları da not etmeyi unutmayınız. Meselâ: Okuldan ayrılmadan, ödevlerini iyice öğren! Çantanı akşamdan topla ve dosyayı yerleştirmeyi unutma!» gibi.

Yeni ders yılınızın her zamankinden başarılı olması dileğiyle...

DOĞAN KARDEŞ

POSTASI

Sevgili Doğan Kardeş,

Seni ne kadar sevdiğimi bilmezsin. Sen çok faydalı çok iyi bir dergisin. Senin iyi bir dergi olduğunu arkadaşlarıma anlatıyorum. Sana yeni yeni kardeşler bulmaya çalışıyorum. Ben hayvanları çok severim. Benim evde bir kanaryam var. Onu hepimiz çok seviyoruz.

Hoşça kal.

Semiha Tanrıverdi - İSTANBUL

Sevgili Doğan Kardeş,

Dayımla bir gün çarşıdan geçerken dükkânın vitrininde makinadan çıkmış civcivler gördük. Dükkâna girdik, civcivlerden 2 tanesini aldık. Kesekâğıdının içine koyup eve getirdik. Kardeşim civcivleri görünce çok sevindi. Büyükçe bir kutu içine koyduk. Suyunu yemini verdik. Yem olarak yumurta ve kıyma veriyorduk. Beş gün içinde kanatları, kuyrukları çıktı, boyları da büyüdü. Annem civcivlerden bıkmıştı. «Götür bunları aldığın yere» diyordu. Anneme yalvardım ve civcivler evde kaldı. 9 gün sonra teyzem geldi. Teyzemi karşıladıktan sonra dışarı çıktım. Ben oynarken annem civcivleri teyzeme vermiş. Gittiğim zaman canım kadar sevdiğim civcivleri teyzemde büyümüş olarak göreceğim.

Namık Koçmer - İSTANBUL

Sevgili Doğan Kardeş,

Sıcak bir yaz günü evimizin önündeki cama çıkmıştım. Camımız yeni yapılmıştı ve arasındaki macun henüz kurumamıştı. Dolaşırken macunun üzerinde bir kelebek gördüm. Dikkat edince, ayaklarının macuna yapışmış olduğunu farkettim ve onu hemen kurtardım. Kurtulur kurtulmaz etrafımda uçmaya başladı. Sanki bana teşekkür ediyordu.

Ben onun bu hareketine çok memnun oldum.

Güven Aykaç - ANKARA

Sevgili Doğan Kardeş,

Senin faydalı yapraklarını çeviren yalnız biz küçük okuyucuların değiliz Doğan Kardeş. Büyüklerimiz de seni severek okuyor. Sayı 534 Eylül 1963 tarihli derginin 47. sayfasından Doktor amcayı annem okumuş ve bu sayfadaki belirtilerin aynısının teyzemde olduğunu görmüş ve derhal doktora gitmişler. Teyzemin sarılık olduğu anlaşılmış.

Böylece sevgili Doğan Kardeş sen yalnız biz küçüklere değil büyüklere de yararlı oluyorsun. Bunun için çok seviniyorum.

Senin her sayfanda bilgi dolu sevgili Doğan Kardeş. Saygılarımla.

Semahat Erdoğan - ANKARA

Sevgili kardeşler,

Tatil yarışmalarımıza ve kitap okuma yarışmamıza katılma süresi bu ay sona erdi. Yüzlerce kardeşimiz bu yarışmalara katıldılar. Sonuçları gelecek sayımızda ilân edeceğiz. Yarışmalarımıza katılan bütün kardeşlere candan teşekkür eder yeni ders yılında hepinize başarılar dileriz.

DOĞAN KARDEŞ

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Niçin Sınıfta Kaldılar?

Karagöz — Anlat bakalım, okulun ilk açılış gününde ne yaptınız?

Karagözcük — Arkadaşlarımıza kavuştuğumuz için hepimiz çok sevinçliydik. Hepsi güneşten güzel güzel yanmışlar, neşeli ve sıhhatliydiler. Herkes birbirine tatilde yaptıklarını anlattı. Öğretmenimiz de her zamanki gibi güler yüzü, tatlı dili ile bizi karşıladı. Onun da iyice dinlenmiş olduğu yüzünden belliydi. Yalnız sınıfta kalan arkadaşlarımız çok üzgündüler.

Karagöz — Vah zavallılar... Bütünlemede de kazanamamışlar mı?

Karagözcük — Bazıları kazanamamış babacığım.

Karagöz — Çok yazık... Bütün bir yıl, aynı dersleri okumak hiç de hoş birşey değil doğrusu.

Karagözcük — Aman babacığım, büyük söz söyleme. Ya ben de bir gün sınıfta kalırsam...

Karagöz — Sana da acırım, çok üzülürüm. Onun için sınıfta kalmamaya bak. Ben eminim, sınıfta kalan arkadaşların çalışmasını bilmedikleri için bu hale düştüler.

Karagözcük — Öğretmenimiz de, sınıfta kalan arkadaşlarınız, eğer dört ay tatilde her gün iki saat derslerine çalışsalardı, bütünleme imtihanlarında kalmazlardı. Kalanlar, bütün tatil boyunca kitaplarının yüzüne bakmıyanlar, ancak son günlerde şöyle bir üstünkörü çalışanlardır, dedi.

Karagöz — Çok doğru söylemiş öğretmeniniz. Biz, her işimizi son dakikaya bırakırız. Koskoca dört ay tatilde, her gün yalnız iki saatçik çalışsalardı 240 saat çalışmış olurlardı. 240 saat çalışınca da öğrenilmiyecek ders yoktur yeryüzünde...

Karagözcük — Çok doğru söylüyorsun babacığım ama, bu dediğini insan bir türlü yapamıyor.

Karagöz — Ne gibi, anlıyamadım?

Karagözcük — Ben bütünlemeye filân kalmamıştım ama, tatilde her gün iki saat kitap okuyayım dedim. Fakat bir türlü bunu başaramadım. Birkaç gün yaptım, sonraları astım. Birkaç gün sonra, kendimi yine zorladım, birkaç gün sabırla okudum, sonra yine ne oldu bilmem, devam edemedim. Yani demek istediğim, sürekli olarak her gün, iki saat okuyamadım.

Karagöz — Hah işte, tam yaranın üstüne bastın. Bizde süreklilik yok. Sabrımız çabuk tükeniyor. Maymun iştahlıyız. Bunun için de bir türlü adam olamıyoruz.

Karagözcük — Öğretmenimiz de (hercai meşreb) iz dedi.

Karagöz — O daha terbiyeli konuşmuş. İster maymun iştahlı de, ister hercai meşreb de, hepsi bir kapıya çıkar. Şimdi, o sınıfta kalan arkadaşların bütün tatil boyunca her gün bir iki saatçik derslerine çalışsalardı, bugün böyle başlarını taşa vurmazlardı.

Karagözcük — Öğretmenimiz bize «Çocuklar, dedi, derslerinizi günü gününe hazırlayın. Bugün öğretmen derse kaldırmaz, diye, günlük ödevlerinizi yapmamazlık etmeyin. Bütün derslerinize günü gününe hazırlanın. Böyle davranırsanız, sonunda çok rahat edersiniz.»

Karagöz — Çok doğru, çok akıllı bir öğüt vermiş. Tevekkeli «Bugünün işini yarına bırakma» dememişler mi? Dersler birikirse,' zorlaşır. Zorlaşınca da sıkıcı olur. Sıkıcı olunca, çalışmak bir zevk olmaktan çıkar. Onun için her iş günü gününe, yavrum.

SICAK ÜLKELER DOKTORU

İşte Doğan Kardeş'in yeni ve pek güzel bir kitabı. Bu kitapla uçsuz bucaksız çölleri geçerek Afrika'nın ilkel bir köyüne doğru yolculuğa çıkacaksınız. Yol arkadaşınız bir fransız doktorudur. Sayfalar ilerledikçe onun, çok geri kalmış bir Afrika köyünde bilgisizliği, bâtıl inançları yenmek için nasıl insanüstü bir gayretle çalıştığını heyecanla izliyeceksiniz. «SICAK ÜLKELER DOKTORU»nun bütün DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI gibi kapağı ve baskısı da nefis. Bütün kardeşlerimiz PK. 1146 - İSTANBUL adresinden 200 kuruş fiatla isteyebilirler.

Toz pembe çay takımının esrarı

Ninenin porselen çay takımı nereye gitmişti? Az önce çay içmişlerdi onlarla. Nasıl da birdenbire ortalıktan yokoluverdiler?

Gülen OKTAY

YAĞMURLU bir sonbahar günüydü. Küçük Fatoş evde kendini oyalayabilecek hiçbir şey bulamıyordu. Ne, türlü türlü oyuncakları, ne bebekleri ne de parlak renkli resimli kitaplarıyla avunabilmişti. Sıkıntıdan patlıyordu.

Ertesi günü iple çekiyordu. Hayli hareketli, heyecanlı dakikalar geçireceğinden emindi. Öyle ya, bir defa evin içi kalabalıklaşacak üstelik o zamana kadar hiç görmediği bir şey yapacaklardı. Bir yandan da üzülmüyor değildi hani! Yıllardır gözünü açınca gördüğü, bahçedeki o ulu ağaç kökünden kesilecekti.

Ninesi kendi çocukluğunda bile onun çok yaşlı bir ağaç olduğunu söylemişti. Şimdi kendisi yetmişini aştığına göre...

Fatoş ninesini çok severdi. Yaşlı kadın odasından pek çıkmazdı. Küçük kız, özellikle yağmurlu günlerde ninesinin yanında olmağa bayılırdı. Oda ninesinden daha yaşlı şeylerle doluydu. Duvarın biri baştanbaşa raflarla örtülüydü. En acayip, en ilgi çekici eşyalar da buradaydı.

Kız, hiçbir şeyle eğlenemiyeceğini anlayınca ninesinin yanına koştu:

«Ne olur» dedi «bana şu raflardaki eşyaların birine ait anılarını anlatsana.»

«İlkin sen bir şey seç bakalım» dedi nine.

«Şu minik tabak olsun bu defa da.»

Gösterdiği üstünde küçük küçük gül desenleri bulunan minik bir porselen çay tabağıydı.

«Bayılıyorum buna ben» dedi, kız parmaklarıyla okşuyordu adeta.

Nine güldü,

«Ben de hep ne zaman onun hikâyesini öğrenmek istiyeceğini merak edip duruyordum.

Hayli garip bir macerası var onun. Esrarlı bir şey.»

«Bayılırım meraklı hikâyelere» diye heyecanlandı kız.

«Bugüne kadar çözemediğim bir muamma bu benim için» dedi nine. «Bir zamanlar o tabak bir çay takımının parçasıydı.»

Kız ninenin dizi dibine oturdu ve büyük bir dikkatle dinlemeye başladı.

«Yedi yaşına bastığım gün yaş günü hediyelerim arasında uzunca bir kutu dikkatimi çekti. Hemen açtım. Gözlerim kamaştı âdeta. İçine üç çay tabağı, üç fincan, üç tabak bir de minik çaydanlık yerleştirilmişti. Öyle güzel, öyle inceydiler ki, insana bakmakla eskiyeceklermiş gibi geliyordu. Sayıları tam bize göreydi annem, ben bebeğim Ayşe akşam üstleri evin önündeki balkonda çay sefası yapmaya başladık.»

«Peki» diye kız ninenin sözünü kesti. «Bunun esrarlı tarafı nerede.»

«Acele etme yavrum. Hele bir sonuna kadar dinle. Ne olduysa ertesi gün oldu. Güneşli bir gündü. Sabahleyin bizim balkona iyice alışkın bir sincaba avcumun içinden fındık yedirdim. Yaramaz öyle cesaretliydi ki, tâ yanıma kadar geliyordu. Fındıkları teker teker ağzına veriyordum. Yerken türlü türlü maskaralıklar yaparak beni kahkahadan kırıp geçiriyordu. Annem öğle yemeğine çağırınca fındıkları torbasıyla birlikte masanın üstüne koyup içeri girdim.

Geri döndüğümde ne küçük yaramaz vardı ortalıkta ne de fındık torbası... Akşam üstü annemle bebeğime bir çay ziyafeti çektim. Minik masamın üstüne pembe bir örtü serdim. Tabaklara kurabiye, çörek doldurdum. Zengin bir çay sofrası donattım. Misafirlerimi elimden geldiği kadar ağırlamağa çalışıyordum.

Çaylarımızı yeni bitirmiştik. Birden kapının önünde bir araba durdu. Babamı görünce heyecanla yerimden fırlayıp kollarına atıldım. Uzun bir yolculuğa çıkmıştı. Çok özlemiştim kendisini. Bebeği masanın başında bırakıp biz annemle birlikte içeri girdik.

Aradan epeyce bir zaman geçti. Tekrar balkona çıktığımda akıl almaz bir şeyle karşılaştım. Masa tamtakırdı. Hem yiyeceklerin hem de güzel çay takımının yerinde yeller esiyordu. Yalnız bebeğimin önünde işte bu tabak duruyordu.

Annemi babamı çağırdım. Balkonu, bahçeyi iyice araştırdık. Otların arasına bile baktık ama değil bulmak, en ufak bir ip ucu bile ele geçiremedik. Hâlâ bir sır bu. Bugüne kadar çözemedim gitti.»

O gece kız rüyasında hep toz pembe renkli minik çay takımlarıyla uğraştı. Kendi kendilerine hareket ediyorlardı bunlar. Bir ara ortalıktan kayboldular. Kız araştırmağa koyuldu. Uyandığında ter içinde kalmıştı.

Sabahleyin telaştan her şeyi çoktan unutmuştu. Ulu ağacın kesileceği gün gelip çatmıştı, nihayet. Dev ağacın hemen hemen yarısı kurumuştu.

«Ağaç bu durumda etraf için hayli tehlikeli. Kuvvetli bir rüzgârda devrilmesi işten bile değil. Bu arada evin bir tarafını yıkması da muhtemel» derdi baba.

Zaten dikkatle bakınca da bunu anlamak mümkündü. Nine de ağacın kesilmesine razıydı.

Öğleden az önce adamlar geldiler. Testereler, baltalar getirmişlerdi yanlarında. Hemen işe koyuldular. Küçük kız sık sık yanlarına gidip onlara su ayran götürüyor sonra da durup çalışmalarını seyrediyordu.

Öğleye doğru adamlardan biri:

«Bak Fatoş burada ne var» diye onu yanına çağırdı. «Eskiden bir sincap yuvasıymış.» Ağacın gövdesindeki derin oyuğu gösteriyordu. Sonra elini içeri soktu bir avuç dolusu fındık çıkardı. Aralarına bir hasır parçası, boş meşe palamutları da karışmıştı. Onları kıza verip elini tekrar içeri daldırdı.

«Bu da ne?» diye hayretle bağırdı adam. Elinde pembe yuvarlak bir şey tutuyordu.

Fatoş'un gözleri dört açıldı. «Nasıl olur? Nasıl olur?» diye kekeledi. Sonra «ta kendisi» diyerek «Nine! Nine!» diye eve koşmaya başladı.

İhtiyar kadın da bir türlü gözlerine inanamıyordu.

«Bu benim toz pembe porselen takımın fincanı» diye söylendi.

Bahçeye çıktılar. İkisi birlikte eski yuvayı iyice araştırdılar.

(Devamı Sh. 49 da)

Büyük İnsanlar

6

Güney Kutbuna İlk ayak basan adam:

ROALD AMUNDSEN

Futbol maçı sonuna yaklaşıyordu. Artık oyuncular yorgunluktan bitkin düşmüşler, dinlenmenin özlemini çekiyorlardı. Aralarında en ufak bir yorgunluk eseri göstermiyen sadece bir tek kişi vardı. Hâlâ oyunun ilk anlarındaki kadar çevik ve hareketliydi, oradan oraya koşuyor, âdeta topla yarış ediyordu. Seyircilerden biri yanındaki arkadaşına eğilerek: «Roald'ın bu kadar yorgunluğa nasıl dayandığına bir türlü aklım ermiyor,» dedi. «Sen onun yakın arkadaşısın, onu iyi tanırsın, herhalde bunun sırrını da bilirsin.»

Arkadaşı bir an düşündü, sonra esrarlı bir tavır takınarak fısıldadı: «Sana bir şey söyleyeceğim ama, başka kimse duymasın,» dedi. «Roald'ın tıp tahsili yaptığına bakma. Onun niyeti doktor olmak değil. O aslında kutupları keşfetmek istiyor. Daha şimdiden ilerisi için kendini hazırlıyor. Vücudunun dayanıklılığını arttırmak için bol bol spor yapıyor, yazın futbol oynuyor, kışın kayak kayıyor. En soğuk gecelerde bile penceresi açık olarak yatıyor, böylece kendini soğuğa alıştırmak istiyor. Ama annesinin bundan haberi olmamalı. Yoksa kadıncağız kederinden ölür.»

İlk Keşif Yolculuğu

Amundsen 1872 senesinde Norveçin Borje şehrinde doğmuştu. Daha 15 yaşında iken kutupları keşfe çıkmaya karar vermiş ve kendini bu amaç için hazırlamaya başlamıştı. Kutuplardaki hayat şartlarına alışabilmek için bir kış günü arkadaşı ile birlikte Oslo yakınlarında bulunan bir dağı yaya olarak aşmağa kalkıştılar. Bu işin hiç te kolay olmıyacağını bildikleri halde, yolda ummadıkları güçlüklerle karşılaştılar. Beşinci günü şiddetli bir kar fırtınası iki genci yollarından alıkoydu. İkisi de yorgunluktan, tipiye karşı koyacak kuvveti kendilerinde bulamadıklarından fırtınanın dinmesini beklemeye karar verdiler. Roald Amundsen karları eşerek kendine bir oyuk hazırladı ve buraya sığınarak uykuya daldı. Bu oyuğun kuytuluğunda fırtınanın şiddetini hissetmiyor, soğuğa karşı daha iyi korunabiliyordu. Roald bu usulü kutupları keşfetmeğe çıktığı zaman da uygulamayı tasarlamıştı. Fakat o uyurken ısı daha da düştü ve kar oyuğunun içine rüzgârın yığdığı karlar kaskatı dondu. Roald Amundsen uyandığı zaman oyuğun içinde hapsedildiğini ve yerinden kımıldanamadığını farkedince büyük bir korkuya kapıldı. Avazı çıktığı kadar bağırarak arkadaşını yardıma çağırdı ise de kudurmuş gibi esen fırtınada sesini duyurmaya imkân yoktu. Artık kurtulmaktan tamamen ümidi kesmiş, buzdan ibaret bembeyaz soğuk mezarında donarak ölmeği göze almıştı. Gitgide duyularının uyuşmasını beklerken birden kar kovuğunun kenarında bir çatırdı oldu ve az sonra buzdan zindan açıldı, Roald Amundsen tekrar hayat ve hürriyete kavuştu. Onu gene yolculuğa beraber götürdüğü arkadaşı kurtarmıştı. Tipi esnasında Roald'dan daha fazla yorgun düştüğünden, o kendine kar içine bir oyuk kazamamış, olduğu yerde uyuyakalmıştı. Uyandığı zaman yanında Roald'ı göremeyince onu aramış nihayet karların içinde bir kumaş parçası görünce şüphelenerek orayı eşelemeğe başlamış, üç saat süren bir çalışmadan sonra Roald'ı karların altından kurtarabilmişti.

Amundsen Denizcilik Öğreniyor

Roald Amundsen başından geçen bu tehlikeli maceradan yılmayarak gene kutup seyahati için hazırlıklarına devam etti. Bu maksatla denizciliği öğrenmeye karar verdi. 1894 den 1896 ya kadar bir gemide çalıştı. 1897 de bir Belçikalı grup ile birlikte Antarktikayı keşfetmek için yapılan seyahate katıldı. Fakat gemileri yarıyolda buz kütleleri arasına sıkışıp kaldı. 13 ay keşif grupu buz deryasının esiri oldu. Roald Amundsen üç sene sonra bu yolculuktan dönünce birçok kitaplar karıştırarak ve çalışarak bilgilerini da-

ha da genişletti ve nihayet kendi başına bir Kutup yolculuğu yapabilecek kadar tecrübe sahibi olduğuna inanarak seyahati plânlamaya başladı. Niyeti, doğudan batıya doğru, yani Atlantik Okyanusundan Kuzey Buz Denizine, oradan Büyük Okyanusa geçerek Manyetik Kuzey Kutbunu keşfetmekti.

Fakat bu yolculuğu gerçekten yapmak onu plânlamak kadar kolay değildi. Çünkü bu iş için her şeyden evvel para lâzımdı. Roald Amundsen ise sadece bilgi ve tecrübeye sahipti. Oradan buradan para dilenerek küçük bir tekne satınaldı ve kutuplarda geçirecekleri uzun zamanda keşif seyahatine katılan insanları besleyecek yiyecekleri depo etti, diğer malzemeyi de gemiye yükledi. Fakat kendisine para verenlerden biri sonradan pişman olmuş, bir an evvel borcunu ödemesini istemeğe başlamıştı. 24 saat zarfında parayı ödeyemezse gemiyi haciz ettireceğini bildirerek Amundseni tehdid ediyordu. Bu durum karşısında Roald âni bir karar aldı. Gemi mürettebatını bir araya toplayarak alelâcele denize açıldı. Ertesi günü haciz memuru limana gelip Roald Amundsenin gemisini aradığı zaman o çoktan Kuzey Kutbu yönünde ilerliyordu.

Roald Amundsenin Gjoa adlı küçük gemisi ile çıktığı yolculuk üç sene sürdü. Yedi kişiden ibaret olan keşif grupu iki sene Kıral Wilhelm adasında kaldı ve burada beraberlerinde getirdikleri malzemelerle bir araştırma merkezi, kendileri için bir ev ve köpekleri için de barınaklar kurdular. Amundsen çok ileri görüşlü davranmış, gemiye kereste ve yapı malzemesi yüklemişti. Çünkü devamlı olarak karlar altında olan kuzey ülkelerinde ağaç yetişmediğinden, ufak bir tahta parçası bile bulunamaz. Kullandıkları çiviler de demirden değil bakırdandı. Çünkü demir çiviler manyetik olan pusula iğnesinin yönünü değiştirebilir, manyetik kuzey kutbunun bulunmasını güçleştirirdi. Amundsenin burada yaptığı araştırmaların sonuçları kendinden sonra bu konularda çalışan bilginler için çok faydalı olmuştur. Amundsenin araştırma merkezinin civarında bir Eskimo kabilesi yaşıyordu. Keşif grupu bu sayede Eskimoların yaşayışı ve gelenekleri hakkında geniş bilgiler edindi ve onları Avrupalılara tanıtmak bakımından da büyük hizmetlerde bulundu.

Amundsen bu araştırma seyahatinden sonra büyük tehlikeler atlatarak memleketine döndüğü zaman 35 yaşında olmakla beraber 60 yaşında imiş gibi çökmüş ve yıpranmıştı. Fakat artık bütün dünya ondan bahsediyor, araştırmalarını ve çalışmalarını övüyordu. Kazandığı paralarla bütün borçlarını ödedi ve yeni bir keşif seyahati için hazırlıklara başladı. Bu sefer Kuzey Kutbuna ulaşmayı tasarlıyordu. Fakat tam yola çıkacağı sırada Amiral Peary'nin Kutba vardığı haberi duyuldu. Amundsen gene de yolculuktan vazgeçmedi fakat hedef olarak Güney Kutbunu seçti. O güne kadar kimse oraya ulaşmaya muvaffak olamamıştı, bütün keşif grupları hazırlıklarının yetersizliği veya tabiat kuvvetlerinin amansızlığı yüzünden geri dönmek zorunda kalmışlardı.

Güney Kutbuna Doğru

Amundsen «Maud» adlı ge-

misiyle Güney Kutbuna doğru ilerlerken İngiliz asıllı Kaptan Scott da «Terra Nova» adlı gemisiyle aynı hedefe ulaşmak üzere yola çıkmış bulunuyordu. Kış bastırınca Scott Antarktika kıt'asında konakladı. Fakat burada hayat şartları çok çetindi. Şiddetli fırtınalar keşif grupunu fena durumlara düşürüyordu. Amundsen ise Güney Kutbuna 110 km. daha yaklaşabilmişti ve bir dev buzulda konakladı. Burada hava şartları daha iyi gidiyordu. Bundan başka Amundsen köpekler tarafından çekilen kızaklar kullanıyordu ki bunlar Scott'un beraberinde getirdiği motörlü kızaklara ve küçük Şetland atlarına kıyasla çok daha kullanışlı idiler. Nihayet 11 Aralık 1911 de Amundsen keşif grupu ile birlikte Güney Kutbuna vardı ve oraya ilk ayak basan insan olarak Norveç bayrağını dikti. Bir ay sonra İngiliz keşif ekibi, başlarında Kaptan Scott olduğu halde Güney Kutbuna varınca oraya kendilerinden evvel Norveçlilerin ulaşmış olduklarını görmekle büyük bir hayal kırıklığına uğradılar ve üzüntü içinde geri döndüler. Fakat bu dönüş onları felâkete götürdü. Yanlarına yeteri kadar akar yakıt almadıklarından yarı yolda kaldılar, erzak ve yakıt depolarına 20 km kala şiddetli bir tipi ilerlemelerine engel oldu. Zaten yorgunluktan ve soğuktan halsiz düşmüş olan beş erkek çadırlarında ölümü beklediler. Kaptan Scott son anlarında karısına ve dostlarının ailelerine mektup yazarak onlara veda etti, ayrıca İngiliz Milletine de bir bildiride bulundu. Sonra arkadaşlarına sarılarak kendini kaderine terketti. Birkaç ay sonra, kışlık kampta kalan keşif grubunun diğer üyeleri Kaptan Scott ve arkadaşlarının birbirine destek olur gibi sarılmış ölülerini buldular. Onların mektuplarını ve seyahat notlarını memlekete götürdüler. Başta Roald Amundsen olmak üzere bütün dünya bu talihsiz Kutup fedakârlarının arkasından yas tuttu.

KIR ŞARKISI

Tam otların sarardığı zamanlar...
Yere yüzükoyun uzanıyorum.
Toprakta bir telâş, bir telâş...
Karıncalar öteden beri dostum.

Ellerime hamamböcekleri konuyor,
Ne şeker şey onlar.
Uç böcek, uç böcek diyorum,
Uçuyorlar...

Pan'ın teneffüsü bile
Ilık okşamakta yüzü.
Devedikenleri, çalılık vesaire,
Bir âlem bu toprakların üstü...

Behçet NECATİGİL

Fedakâr Arkadaş

Roald Amundsen Güney Kutbuna varma yarışında birinci gelmekle başarının zevkini tadınca, yeni projeler kurmaya başladı. Şimdi de Kuzey Kutbunu havadan aşmak istiyordu. Bu yolda yaptığı birkaç deneme başarısızlıkla sonuçlandı. Nihayet Amerikalı Richard Byrd Kuzey Kutbuna uçakla varabildi ve havacılık tarihinde yeni bir çığır açmış oldu. 1926 Mayısında da Amundsen arkadaşı Ellworth ile Kuzey Kutbuna hava yolu ile ulaştı. Fakat oradan geri dönmedi, yoluna devam ederek 24 saat sonra Alaska'da Barrow Burnuna indi. Bu suretle Kuzey Buz Denizi üzerinden ve Kuzey Kutbundan geçmek suretiyle bir kıt'adan başka bir kıt'aya gitmiş oluyordu ki bu da o güne kadar kimsenin erişemediği bir başarı idi. Fakat bu uçuş sırasında Pilotluk etmiş olan İtalyan asıllı Nobile başarıya kendi gayreti sayesinde ulaşıldığını ileri sürerek Amundsen'i gözden düşürmek istemiştir. 1928 de Nobile de bir Kutup yolculuğu tertipledi ve «İtalia» adlı hava gemisi ile yola çıktı. Ancak bir buz parçası üzerine mecburi iniş yapmak zorunda kaldı. Amundsen, Nobile'nin uçuştan geri dönmediğini ve kaybolduğunu haber alınca, onu bulmak ve kurtarmak için Kutuba hareket etti. Eski arkadaşının kendisine karşı ne kadar kötü davrandığını onun bu müşkül ânında tamamen unutmuş, sadece ona yardım etmeyi düşünüyordu. Nobile bir rus buzkıran gemisi tarafından kurtarıldı, fakat onu aramağa çıkan Amundsen fedakârane uçuşundan bir daha geri dönmedi.

Ölçülerle İlgili Meraklı Noktalar

BUGÜN bir tozu tartacak kadar duyarlı terazilerimiz, başımızdaki saç tellerinin kalınlığını bile ölçmemizi sağlıyacak aletler var elimizde. İnsanoğlu etrafında gördüğü şeyleri ölçmeye başladığında kullandığı ölçüler pek ilkeldi. Örneğin bilinen ilk uzunluk ölçüsü dirsekten orta parmağın ucuna kadar olan bir uzunluktu. Eski Mısır'lılar o dev piramitleri yaparlarken bunu kullanmışlardı. Gerçekte hiç de kesin belirli bir ölçü değildi bu. Herkese göre değişebilen bir şeydi.

Günümüzde değer ölçüsü de oldukça basit. Madeni ve kâğıt paraların sayılmasında ayrıca alışverişte kullanılışında hiçbir güçlük yok. Ama ilk paralar nasıldı acaba? Onları taşımak başlı başına bir problemdi. Çok kocamandılar.

Büyük Okyanustaki adaların yerlileri eskiden pek garip bir para kullanırlardı. Ortası delik yuvarlak taşlarla mal alışverişi yaparlardı. Boy boydu bunlar. Büyüklükleri bir simitle kamyon tekerleği arasında değişirdi. Bugün de o türlü bir paranın geçerli olduğunu düşünün. Nasıl? Çok komik değil mi? Bir dev tekerleği yuvarlaya yuvarlaya dükkâna girişinizi gözönüne getirince gülmekten kendinizi alamıyorsunuz herhalde.

Bu bir yana, peki, para yetiştirmek hoşunuza gider mi? Hiçbir yanlışlık yok. Para yetiştirmek! Çok mu garip geldi? Haklısınız bugün için öyle. Fakat Amerika Birleşik Devletleri kurulmadan önce Virginia eyaleti İngiltere'ye bağlı olduğu devirlerde, dış memleketlere giden tütünün hepsini Virginia sağlıyordu. Bu arada tütünün para yerine geçtiğini bildiren bir kanun yapılmıştı.

Peki, ya okula giderken ceplerinizi ağzına kadar tahıl taneleriyle doldurmanız gerekse ne dersiniz? Arpa tanelerini uzunluk ölçmekte kullanacağımızı düşünün. Hiç de hoş bir şey olmasa gerek! Cetvel de çok daha kullanışlı tabiî. Öyle ya, böylece hiç değilse cebinizde zıp zıplarınızı, topacınızı, sicimlerinizi koyacak yer kalıyor. Yüzyıllar öncesi bize oldukça garip, hattâ gülünç gelen bu usullere başvurulmuştur. Örneğin arpa tanesi ölçü alanında önemli bir rol oynamıştır. 1324 de İngiltere kıralı Edvard II ingiliz ölçü sisteminin temeli ölçü birimi inç'in (parmak: aşağı yukarı 2.5 cm. uzunluk) bir arpa başağının ortasından alınan üç arpa tanesi uç uça konulunca elde edilen uzunluk olduğunu kabul etmişti.

Eski Romalılar hayli kullanışlı ağırlık ve uzunluk ölçüleri bulmuşlarsa da imparatorluğun çöküşüyle bunlar da unutulmuştur.

Artık bugün son derece kesin ölçülerimiz duyarlı aletlerimiz var. O ilkel ölçme yolları bugünkü, son derece modern ölçülerin bulunuşuna yol açmıştır.

YAĞMURLU BİR TATİL GÜNÜ

Yazan: Nihal Yalaza TALUY

O y n a y a n l a r :

Ayda — 13 yaşında
Mine — 12 »
Alp — 11 »
Oya — 6 » (Kısa, tombalak olduğu için evdekiler ona «Çitlenbik» derler.)
Anneleri

★

(Bir oturma odası. Dört kardeş can sıkıntısından ne yapacaklarını bilemez haldedirler. Ayda bir koltukta, kitap elinde, dalgın dalgın hep aynı sayfaya bakıp hareketsiz oturur. Karşısındaki koltukta yığılmış oturan Mine arada bir yüksek sesle esner. Alp burnunu pencerenin camına yapıştırmış, dışarda yağan yağmuru seyreder. Oya yerde, eski bir bebekle oynamaktadır, daha doğrusu bebeği azarlayıp hırpalar.)

Oya : (Bebeğe) Bana bir daha karşılık verirsen tokatı yersin ha!... Ne terbiyesizlik bu. (Bebeği yüzü koyun yere fırlatır.)

Mine : Bebeğini böyle mi terbiye ediyorsun? (Güler)

Ayda : Büyüyünce iyi anne olacak bizim Çitlenbik.

Oya : Tabii. Çocuklarımı öyle güzel büyüteceğim ki hepiniz şaşacaksınız!

Ayda : Çocuğun olacağını nerden biliyorsun!

Oya : (Kesin) Tam on iki tane olacak.

Alp : (Konuşanlardan yana döner) Öff... Başka lâf bulamadınız mı siz!... (İç çeker.) Tatil günü yağmur yağması da pek aksi oldu. Gezmemiz «suya düştü» sözü tam yerinde şimdi...

Mine : (Mahzun) Gerçekten öyle.

Ayda : (Takılarak) Alp kardeşimizin her sözü incidir, Mine.

Alp : (Alınır) Ne yani; sen beni budala mı sanıyordun?

Mine : (Yatıştırıcı) Takışmayın şimdi çocuklar. Sen bir oyun falan bul Alp; sıkıntıdan patlıyoruz... Ne aksilik, annemle çarşı pazarı dolaşacaktık bugün, değil mi abla?

Alp : (Yerinden zıplarcasına kalkar) Nee?!... Çarşı pazarı mı dolaşacaktık?... Eksik olsun öyle gezinti. Ben de Fenere yürüyüş yapacağız sanıyordum.

Ayda : (Alaylı bir halle) Ay, sen yürüyebilir misin oraya kadar?

Alp : Tabii. Sporcuyum ben.

Ayda : (Onu kızdırmaya devam eder) Şu sporcuya bakın: kolların bacakların kibrit çöpü... Çekirgeye benziyorsun.

(Alp ablasının üstüne yürür. Mine araya girer.)

Mine : Ne yapıyorsunuz yahu, annem gelecek neredeyse... Ikinize de basar cezayı!

Oya : (Yüzüne neşeli, memnun bir gülümseme yayılır) Ben de «Oohh» derim.

Alp : Siz insanı çileden çıkarırsınız. (Gene pencereye döner) Aklıma iyi şeyler gelmişti ama söylemem artık.

Mine : (Oyun oynamak için can atar; Alp'a sokulur) A, hemen de kızdın kardeşim. Şen şaka etmiştin, değil mi abla?

Alp : (Kırgın) Şakalarınız da kendiniz gibi tatsız...

Mine : (Aynı halle; yavaşça) Bakma ona sen, orta okula gidiyor diye büyük sanıyor kendini... (Yüksek sesle) E, ne oyun buldun bize Alp?

Alp : (Kızkardeşi gibi o da oynamak ister ama ablasiyle deminki çatışma yüzünden nazlanır.) Güzel bir şey buldum ama söylemem.

Mine : (Yalvarır) Söyle Alpçığım, ne olursun! (Yavaşça) Aydayı almıyalım, üçümüz oynarız; söyle!

Alp : (Yumuşar) Buluşumu söylersem ne vereceksiniz bana ?

Mine : «Kızılderililerin son kavgası» kitabımı ister misin?

Oya : (Heyecanla) Ben de sana sakızımı veririm. Çok çiğnemedim daha...

Alp : Amaan, mide bulandırma Çitlenbik!

Ayda : Sen de pek inceldin küçük bey. Semihle ortaklaşa yediğiniz dondurmayı unuttun mu? Külâhın bir yanından sen, bir yanından o yalıyordunuz; gözümle gördüm.

Alp : Ne yapalım, ikimizde sadece bir dondurmalık para çıkıştı.

Mine : (Uzlaştırıcı) Tabii canım; ne çıkar bundan. E, söylemiyecek misin bize buluşunu Alp?

Alp : (Kararlı) Düşündüm de şey... saklambaç oynıyalım diyecektim.

Ayda : (Güler) Buluşun bu mu?... Ne parlak buluş, her gün oynadığımız saklambaç! (Gülmeye devam eder.)

Mine : (O da hayal kırıklığına uğramış halle) Doğrusu şey... Hem kapalı yerde saklambacın tadı çıkmaz ki.

Oya : (Memnun) Neden? Öyle güzel oynanır ki! Burada saklanacak yer çook! masanın altına, büfenin içine...

Ayda : (Alayla)... Kâğıt sepetine... paspasın altına...

Oya : Senin zaten oynamaya gönlün yok. Başkalarına engel olma bari.

Ayda : (Omuz silker) Oynayın, bana ne. Ama odada bir şeyler devirip kırarsanız annemden azarı yiyecek gene sizsiniz.

Alp : Bırak şu ukalâyı, Çitlenbik!

Mine : Öyle ya. Yaş gününde bir çanta hediye ettiler, şimdi on beş yaşındaymış gibi büyük sanıyor kendini.

Ayda : (Kaşlarını çatar) Kıskanıyor musun yoksa?

Mine : (Birden parlar) Kim, ben mi?!... Çantana bayıldım mı sanıyorsun?... Çantanı ne yapayım ben... züppeler gibi...

Ayda : (Mineye doğru atılır) Nee?!... Kimmiş o züppe?... Söylesene bir daha, söylesene!

Alp : (Memnun), Kavgayı kızıştırmak için ellerini birbirine vurarak) Oh ya, oh ya vur... vur!... Bundan daha iyi eğlence mi olur... Oh ya, oh ya!...

Oya : (Ablalarının birbirlerine atılmaya hazırlandığını görünce ürker; alt dudağı sarkar - ağlayacaktır nerdeyse) Sen de niye kışkırtıyorsun bunları Alp ağabey!

(Dördü burnundan solur; hepsi kapışmak üzereyken kapı birden açılır, anneleri girer.)

Anne : Oo, burada mısınız çocuklar! Ne yapıyorsunuz? Yaramazlık, kavga filân etmediniz ya inşallah?

Dördü birden : Etmedik anneciğim... Uslu uslu oynadık anneciğim!...

Anne : Aferin öyleyse. Bakın size bir teklifim var: bugün hava yağmurlu olduğu için önce konuştuğumuz gibi gezmeğe gidemeyiz. Ama sinemada «Alis Harikalar Diyarında» oynuyor. Nefis bir film!... Çabucak hazırlanın, gidelim.

Çocuklar : (Kavgalarını unutarak sevinçle el çırparlar) — Yaşa anneciğim!
— İyi buluş işte...
— Sağol anneciğim!...
— Seni öyle severim ki anneciğim!

(Hepsi annelerini sararak boynuna atılırlar.)

Anne : (Gülerek kurtulmaya çalışır) Durun, bırakın çocuklar sonra öpüşürüz... Geç kalmıyalım. Hadi giyinmeye gidin, çabuk!

(Çocuklar itişerek koşa koşa çıkarlar)

Mine : (Çıkarken Aydaya yavaşça) Çantanı almayı unutma, ablacığım Çok güzel çantan, hem o kadar züppe görünmüyorsun onunla... Güle güle kullan!

P e r d e

GÖKYÜZÜ

Kol kanat germişsin üstümüze
Dünyamızın atlas örtüsü
Evrenin pırıl pırıl aydınlığında
Yıldızları kucaklıyan gökyüzü.

Kimbilir nekadar güzel yücelerden
Seyretmek insanların koşuşmasını
Avuç avuç yıldızlar takınıp
Rüzgârın dağ tepe dolaşmasını.

Ne zaman masmavisin lekesiz bulutsuz
Küçücük serçeler uçuşur durur
Çaylaktan atmacadan korkusuz
Sen kararınca işler hep altüst.

Gümüş gümüş ışıklarla yüze gülen
İçimize huzur veren mavi mavi
Daima gülümse üstümüzde
Sakın kararma e mi!

Sabih ŞENDİL

Korkulu Anlar Yaşatan Bir Uçak Yolculuğu

GAZETELERDE uçak kazalarına dair haberler okuduğumuz vakit, kaza kurbanlarının facia sırasında neler duyduklarını, düşündüklerini, nasıl davrandıklarını gözümüzün önünde canlandırmaya çalışırız ve onlarla beraber hayalimizde korkulu anlar yaşarız. Fakat bu gibi kazalardan çok defa kimse canlı olarak kurtulamadığından, olup bitenler hakkında etraflı bilgi edinmek mümkün değildir.

Senelerce uçaklarda hostes olarak çalışan Marjorie Wylan bir defasında, bulunduğu uçağın motörlerinin bozulması yüzünden ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ve bu sırada uçaktaki yolcuların davranışlarını yakından izlemiştir. Bugün Paris yakınlarında yaşamakta olan Marjorie Wylan başından geçen bu heyecanlı macerayı şöyle anlatıyor:

«1955 yılının Ekim ayında, Bahama adaları ile Miami arasında sefer yapan bir uçakta görevli idim. Uçağımızda aşağı yukarı 12 yolcu vardı. Florida üzerinden geçerken ben uçağın küçük mutfağına girdim ve yolcular için yiyecek bir şeyler hazırlamaya başladım. Birdenbire uçakta bir sarsıntı oldu. Ben bir hava boşluğuna rastladığımızı zannederek aldırmadım. Fakat sarsıntı daha büyük bir şiddetle devam edince kuşkulanmaya başladım. O sırada tehlike işareti veren ve Pilot'un yanına gitmemi bildiren kırmızı lâmba yandı. Ben derhal işimi bıraktım ve yolculara bir şey belli etmemek için telâşsız adımlarla pilot kamarasına girdim. Pilot Jessy:

«Sol taraftaki motor bozuldu, çalışmıyor,» dedi. «Buna rağmen Miami'ye varmaya çalışacağım. Siz yolcuların bir şey farketmemesi için onları oyalayın ve gerekirse yatıştırmaya bakın.»

Pilotun emirlerini yerine getirmek hiç te zannedildiği kadar kolay olmadı, çünkü bozulan motör şimdi de alev alev yanmaya başlamıştı.

Yolcuların hiç bir şey farketmemesi için perdeleri kapatmak ve bir film oynatmak gerekirdi ki buna da vakit kalmadı. Yolculardan sarışın şişman ve çok süslü bir kadın birdenbire: «Uçak yanıyor!» diye bağırmaya başladı. Herkes heyecan içinde yerinden fırlamıştı. Bu sırada da Pilot Jessy alevlerin sönmesini sağlamak için âni bir pike uçuşuna geçti. Şimdi de yolcular: «Eyvah, uçak düşüyor!» diye feryada başladılar. Genç adamlardan biri çıkış kapısının yanında asılı bulunan yedek can yeleklerine doğru atıldı. Bunu gören üç, dört kişi daha o tarafa saldırdılar. Herkes bir can yeleğine sahip olmak istediğinden kapı önünde amansız bir boğuşma başgöstermişti. Uçak denize doğru indiğinden herkes hayatını bu can yelekleri sayesinde kurtarabileceğini zannedi-

yordu. Kargaşalık gittikçe büyüyor, kadın erkek birbirinin elinden can yeleklerini kapmaya çalışıyordu. Bu sırada teknisyen Fred içeri girdi ve azgın gibi öteye beriye saldıran yolcuları birkaç yumrukta yere serdi. «Aklınızı başınıza toplayın. Her yolcunun başucunda bir can yeleği vardır, herkes kendi yeleğini kullansın!» diye bağırdı. Fakat yolculardan hiçbiri onu dinleyecek vaziyette değildi Kimi bağırıyor, kimi dua ediyor kimi de kendinden geçmiş gibi ordan oraya koşuşuyor veya heykel gib. taş kesilmiş yerinde hissiz bir halde oturuyordu Fred bunun üzerine duvarlarda asılı duran can yeleklerini birer birer indirdi ve yolculara dağıttı. Bu hareket bir çoklarının telaşını biraz yatıştırdı. Fred ve ben yolculara can yeleklerini nasıl takacaklarını gösterdik ve onlara yardım ettik.

Bu arada uçak iyice alçalmıştı. Fakat gene de hedefe ulaşabilmek ümidi vardı. Aksi gibi az sonra ikinci motor da bozuldu. Artık denize inmekten başka çaremiz kalmamıştı. Sarışın kadın yeniden büyük bir korkuya kapıldı, Durmadan: «Denize düşüyoruz, boğulacağız!» diye bağırıyor. «Ben daha ölmek istemiyorum. Bizi kurtarın, bir şeyler yapın, bir çare bulun bu sizin vazifeniz!» diye dövünerek üzerimize yürüyordu. Ben onu yatıştırmaya çalıştım, fakat söylediğim sözler kulaklarına girmiyordu sanki. Diğer yolcular da korkudan birer çılgına dönmüşlerdi. Bir pencereden bir pencereye koşuyorlar, karşılarına çıkanı itip kakarak kendilerine yol açıyorlardı Uçağın içinde küfürler, çığlıklar birbirini bastırıyordu. Kendimi adeta bir cadı kazanında zannediyordum. Halbuki böyle anlarda sakin kafayla düşünebilmek, önemli kararlar, tedbirler alabilmek gerekmekteydi.

Birden yolcuların arasından yaşlı bir adam yardımımıza yetişti. İlkönce çılgın gibi bağırıp çırpınan sarışın kadının yanına gidip yüzüne iki tokat indirdi sonra cebinden bir tabanca çıkararak. «Herkes yerine otursun. Kıpırdayanı vururum!» diye bağırdı.

Bir anda ortalık sakinleşivermişti. Ve bu tam zamanında oldu, çünkü birden Fred: «Sıkı tutunun!» diye bağırdı ve aynı anda uçak büyük bir hızla denizin yüzeyine çarptı. Sular bir dev fıskiyeden çıkarmışcasına metrelerce havaya yükseldi. Fakat sonra uçak bir kızak gibi denizin üzerinde kaymaya başladı. Fred hemen çıkış kapısına koşarak kurtarma sandallarından birini dışarıya attı. Sandal otomatik olarak açıldı ve şişmeğe başladı. Yaşlı yolcu bu sefer de yardıma koştu. «Önce iki erkek sandala binsin» dedi ve ileri atılan üçüncü adamı silâhı ile tehdid ederek geri çevirdi. Fred sandala binenlere birer kürek uzattı sonra kadın ve çocuklar bindirildi. Son sandala da ihtiyar ve enerjik yolcu ile birlikte ben ve uçağın pilotları, teknisyen ve telsizci bindik.

Kısa zaman sonra uçaktan uzaklaşmıştık ve biraz evvel bizi göklerde uzak mesafelerden aşıran büyük kuşun başaşağı sulara gömüldüğünü gördük

Bize büyük yardımları dokunan soğukkanlı yaşlı yolcu gene cebinden tabancasını çıkardı ve bana çevirdi. Hayretle açılan gözlerimi bu korkunç silâha dikince bunun aslında bir sigara tabakası olduğunu ve aynı zamanda çakmak ödevini gördüğünü anladım. Atlattığımız büyük tehlikeden sonra tabancanın içinden çıkan sigaraları tüttürürken bir an evvel kurtulmamız için dua ettik. Gerçekten de az sonra bir Helikopter bizi gördü ve bir kurtarma gemisine haber vererek sağ salim karaya çıkarttırdı.

İKİDE BİR NİÇİN GÖZLERİMİZİ KIRPARIZ?

Bütün gün göz kapaklarımız muntazam olarak açılıp kapanır. Ancak geceleyin olmaz bu. Kendi isteğinizle de gözlerinizi kırpabilirsiniz ama gözlerin böyle bir yardıma ihtiyacı yoktur. Siz farkında bile olmazsınız bunun. Bildiğiniz gibi göz çok çabuk incinen bir organizmadır. Kırpma onun zedelenmesini önler. Bir sinek gözünüze doğru gelirken nasıl da hemen göz kapaklarımızın kapanıverdiğini fark etmişsinizdir herhalde. Sineğin, tozun veya herhangi bir yabancı cismin gözünüze kaçmasına engel olur göz kapakları.

Aynı zamanda, göz kırpması bir bakıma gözlerinizi de yıkar, temizler. Göz kapaklarının daima nemli olmasını sağlar. Sağlık bakımından son derece önemli bir şeydir bu. Gözünüze bir şey kaçınca nemli olan göz yuvarlağına yapışır. Bu sırada gözünüz sulanır ve göz kapağımız kendiliğinden açılıp kapanmaya başlar. Bu hareketler sırasında da toz gözünüzden çıkar.

ŞARKILARIN EN GÜZELİ

EVVEL zaman içinde çok uzaklarda, bir ülkede iyi yürekli bir kıral vardı. Her yıl doğum gününde halkı için özel bir şenlik hazırlardı. Yılda bir defa onlara günlük hayatlarından apayrı eğlenceli bir gün yaşatırdı.

Her yıl bu özel günde bir yarışma yapılırdı. Bir yıl ülkesindeki en iyi hikâyeciyi, başka bir yıl en iyi anneyi bir diğerinde babayı, başka bir sefer iyi yürekli kimseyi, bu böyle devam etmiş ve en çok iyilik yapanı, en iyi üzüm yetiştireni en iyi oyun oynayanı seçmişlerdi.

O yıl kıralın doğum gününe iki hafta vardı. Kıraliçeyle birlikte oturmuşlar kahvaltı ediyorlardı. Ama yiyen yalnız kıraliçeydi. Kıral derin düşüncelere dalıp gitmişti.

«Daha elini sürmedin» dedi kıraliçe. «Ahçıbaşı yumurtaları tam istediğin gibi haşlamış.»

Kıral derin derin içini çekti ve pencereden dışarı baktı.

«Canım istemiyor. Olanca gücümle bu doğum günümde yepyeni bir yarışma yapmayı düşündüğüm halde aklıma hiçbir şey gelmiyor.»

«Ya, ya, değişik bir yarışma konusu bulmalı» dedi kıraliçe.

Kıral dalgın dalgın söylendi :

«Ya yapılmadık bir şey bırakmadık, ya da hiç kafam çalışmıyor.»

«Dur canım» dedi kıraliçe, «Bu kadar karamsar olma. Bir şeyler düşünürüz elbette. Daha vakit var. Gel şimdi salona geçelim. Ben sana bir şeyler çalayım. Müzik insanı dinlendirir, sinirlerini kuvvetlendirir.»

Kıraliçe piyanonun başına oturup kıralın en çok sevdiği şarkıyı çalmaya başladı. Bir yandan da tatlı sesiyle söylüyordu onu. Kıralın yüzü aydınlanmıştı. Gözlerinin içi gülerek bakıyordu etrafına.

Kıraliçe susunca,

«Bu yıl ne yarışması yapacağımızı buldum,» dedi. «En güzel şarkıyı seçeceğiz.»

«Çok güzel, gerçekten parlak bir buluş» diye kıraliçe tebrik etti onu.

Yarışma konusunu halk da pek beğenmişti. İki hafta boyunca yarışmaya hazırlandılar. Her yanda şarkılar söyleniyordu. Çiftçiler tarlada çalışırlarken, çocuklar okullarına giderlerken anneler ev temizlerken... Kısacası koca ülke baştanbaşa şen şarkılarla çınlıyordu.

Kıralın doğum günü gelip çattı. Herkes sarayın etrafına toplandı. Sarayın ahçıları gece gündüz çalışmışlardı. Geniş çimenliğe göz alabildiğine uzanan sofralar kurulmuştu. Neler yoktu neler. Kızartılmış tavuklar, hindiler, ördekler, çörekler, börekler, türlü türlü sebze yemekleri, tatlılar, meyvalar... Bakanların gözleri kamaşıyor, ağızları sulanıyordu.

Borazanlar çaldı. Yarışmanın başladığını bildiriyorlardı.

İlkin bir gemici şarkı söyledi. Denizi anlatan neşeli

bir havaydı. Arkasından terzi, dertli bir ayrılık şarkısı tutturdu. Sonra fırıncı pırıl pırıl gün ışığını, mavi göğü anlatan bir şey okudu.

Yarışmaya katılanların sayısı pek kabarıktı son şarkıcı şarkısını bitirdiğinde halk birincinin bir an önce seçilmesini dört gözle beklemeye başlamıştı. Ağaçların gölgesindeki sofraya oturmak için can atıyorlardı.

Kıral kollarını havaya kaldırdı. Herkes sustu:

«Oylamaya geçiyoruz» dedi.

Oylar sayıldığında üç kişinin birincilik aldığı ortaya çıktı. Gemicinin neşeli deniz şarkısı, öğrencinin minik köpeğini anlatan hava, bir de ayakkabıcının pabuçları dile getiren melodisi.

«Tekrar oy verilecek» dedi kıral. Açlıktan mideleri kazınan halk homurdandı. İkinci oylama sonunda gemiciyle, öğrenci berabere kaldılar.

Artık güneş altında aç, susuz, ayakta durmaktan herkesin sabrı tükenmişti. Homurdanmalar, söylenmeler başladı.

Kıral onları susturmak için tekrar kollarını kaldırdı; etraf derin bir sessizliğe gömüldü. Tam ağzını açarken kalabalığın arasından kulakları tırmalıyan bir çığlık yükseldi. Annesinin kucağındaki bir bebek daha fazla dayanamamış yaygarayı basmıştı.

Bebeğin çevresindeki büyükler susturmaya çalıştılar. O aldırmadı bile.

«Hişşt, hiştt» denildikçe bebek, «Uaa, uaa» diye büsbütün sesini yükseltiyordu.

Anne bebeği durmadan kollarında sallıyor, susturmak için hafif hafif sırtına vuruyordu. Ama herşey nafileydi. Utancından kıpkırmızı keslimişti. Bebeğin sesi gittikçe artıyordu.

Bir ara anne çocuğa ninni söylemeye başladı. İçli bir sesle yumuşak yumuşak mırıldanıyordu. Yavrusunu susturmak için baş vurduğu son çareydi bu.

«Ninni benim yavruma ninni.

Uyusun da büyüsün ninni» diyordu genç anne. Tıpkı dünya kurulalıberi bütün anaların söylediği gibi.

Herkes bu tatlı ninninin sihrine kapılmıştı. Bir aralık açlıklarını, kızgın güneşin altında, yorgunluktan bitkin olduklarını bile unuttular. Dinlerlerken hepsinin yüzünü çocuksu temiz bir gülümseme kapladı. Her taraf derin bir sessizliğe gömülmüştü. Ortalığa esrarlı bir hava çökmüştü âdeta.

Anne sustuğunda bebek mışıl mışıl uyuyordu. Kalabalıkta bir kıpırdanma başladı.

Kıral tekrar kollarını kaldırdı.

Son söz yine sizin ama» dedi. «Şimdiye kadar dinlediklerimin en güzeli buydu. Şarkıların en içteniydi. Tekrar oylamaya lüzum var mı?

Kalabalıktan bir alkış koptu. Hep bir ağızdan, «Anne en güzel şarkıyı söyledi» diye bağrıştılar.» «Ödül onundur.»

ORTAOKULA BAŞLARKEN

Millî Eğitim Bakanlığımız ortaokula gidecek kardeşlere yol göstermek için bir broşür yayınladı. Aşağıda bu broşürün en önemli bölümünü veriyoruz.

İlkokuldan mezun olanlar hangi okula gideceğiz acaba diye meraka kapılmamalıdırlar.

Her il ya da ilçede bölgeler tesbit edilmiştir. Hangi orta dereceli okul hangi bölgeden mezun olan öğrencileri alacaktır, bu bellidir. Öğrenci önce bir orta dereceli okula başvurarak kaydını yaptıracaktır. Bu aday kaydıdır. Bu kayıt onun aday olarak kayıt yaptırdığı okulda okuyacağı anlamına gelmez.

Her okulun ne kadar öğrenci alacağı da bellidir. Baş vurup da o okulda okumak istiyenler fazla ise aralarında mezuniyet derecelerine göre bir sıralama yapılacaktır. Bu sıralamada önce pek iyi ile mezun olanlar, sonra iyi ile mezun olanlar, sonra da orta ile mezun olanlar yer alacaktır.

Alınacak öğrenci sayısı pek iyi ile mezun olanlar tarafından doldurulursa yalnız bunlar alınacaktır. Pek iyi dereceliler alınacak sayıdan çoksa o zaman bütün pek iyi dereceliler arasında bir seçme imtihanı yapılacaktır.

Okula alınacak öğrenci sayısı pek iyi dereceliler ile dolmazsa o zaman iyi dereceliler alınacaktır. Şayet iyi derecelilerle, alınacak öğrenci sayısı doluyor ve geçiyorsa bu durumda, yalnız iyi dereceliler arasında bir seçme imtihanı yapılacaktır.

Eğer iyi dereceliler de alınacak öğrenci sayısını doldurmuyorsa o zaman orta derece ile mezun olanlar alınacaktır. Orta dereceli öğrencilerin fazla gelmesi halinde yalnız orta dereceliler arasında bir seçme imtihanı yapılacaktır.

RENK DÜNYASINA AÇILAN KAPI

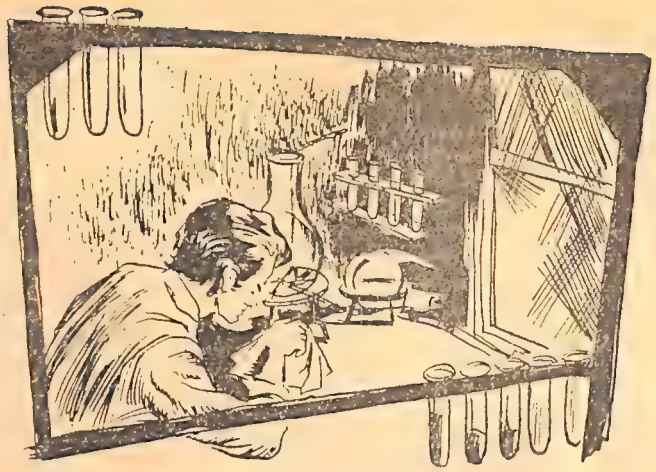

WILLIAM PERKINS

WILLIAM Perkins yorgun argın üstü pis kokulu katran şişeleriyle dolu masanın başında ayrıldı. Bu defaki de tıpkı ötekiler gibiydi. Yine hiçbir şey elde edememişti. Bunca zamandır çalışmaları didinmeleri boşa gitmişti. O kadar çabanın sonucu yapışkan katran gibi bir tortuydu.

William o zaman, daha on sekiz yaşlarındaydı ama hayli tecrübeli bir kimyacıydı. Londra'da devam ettiği okulda kimya dersleri okutulmuyordu. Öğretmenlerden biri haftada bir iki defa, yemek tatilinde kimya konferansları verirdi. William her defasında en ön sırada olurdu. Devamlı öğrenciyi öğretmen de tanımıştı artık. Çocuk deneylerde sağ kolu olmuştu.

1853 de, daha on beş yaşındayken, Krallık Bilim Kolejine girmeyi başardı. Buradaki öğretmenlerin çoğu bilim alanında ad yapmış ünlü araştırmacılardı. Kimyada profesör Hofmann başlı başına bir değerdi.

Almanya'da birtakım yeni kimyasal maddeler bulmuştu.

O devirlerde havagazı elde edilirken çıkan kömür katranı hiçbir işe yaramaz düşüncesiyle atılırdı.

Profesör Hofmann katrandan birtakım önemli maddeler elde etmişti. Birçok şeyler daha çıkarılabileceği kanısındaydı. Bu işlerden anlıyan yardımcılar arayıp duruyordu. Bu sırada kendisine durmadan sorular soran, çalışkan, deneylerde son derece titiz öğrencisi dikkatini çekti.

Yalnız okumak, laboratuvarda deneyler yapmakla yetinmiyordu çocuk. Bir türlü cevaplandıramadığı sorular durmadan aklını kurcalıyordu. Yeryüzünde pek çok şeye ihtiyaç vardı. Bunları kimyacılar niçin bulup çıkaramıyorlardı?

William tatillerde ve boş vakitlerinde çalışabilmek için evinde de ufak çapta bir laboratuvar kurdu. Bütün gücüyle bir tek problemin üstüne eğilmişti. Sıtma tedavisinde en etkili ilâç kinin, doğu Asya'daki bir ağacın kabuğundan elde ediliyordu. Yeryüzünün birçok bölgelerinde kininsizlik yüzünden ölümlerin sayısı günden güne artıyordu. Profesör Hofmann buna bir çare bulmayı William'a bırakmıştı.

«Bak bakalım» demişti. «Katranın içindeki maddelerden kinin elde edebilecek misin?»

William günlerce aylarca durmadan bu konu üzerinde çalıştı. 1856 yılında paskalya tatilinden faydalanıp son bir denemu daha yaptı. Ne yazık ki, bir defa daha başarısızlığa uğradı. İşte bu sebeple yorgun argın masanın başından ayrılıyordu. Bu kaçıncı denemeydi? Sayısını kendisi bile unutmuştu.

İyi bir kimyacı olduğu için içi rahat etmedi. Döndü masanın üstünü temizlemeğe başladı. Deney tüpünden yapışkan katranlı maddeyi çıkarabilmek için alkol döktü. Birden gözleri parladı: Çünkü alkol mosmor oluvermişti. Tüpü bir bez parçasıyla sildi. Onun da çok güzel bir renge boyandığını hayretle gördü.

Bu, çocuğun uğradığı sayısız başarısızlıklardan biri daha değil kimya tarihinde çığır açan hayli önemli bir buluştu. İnsanoğlu kumaş yapmayı buldu bulalı bir yandan da onları renklendirecek boyalar arayıp duruyordu. Boya maddelerinin çoğu ya yıkanınca ya da güneşten soluyordu.

Solmıyan boyalar vardı ama çok güç bulunuyordu. Örneğin Akdeniz'deki kabuklu bir deniz hayvanından çıkarılan bir mavi ve güney Avrupa'daki bir bitkiden elde edilen kök boyaydı.

William önemli bir şey bulduğunu anlamıştı. Hemen profesöre koştu ve boyayı nasıl yaptığını anlattı. Profesör de kendisi kadar heyecanlanmıştı.

«Perkins, tebrikler, tebrikler» diye bağırdı. «Yeni bir boya keşfettiniz. Buluşunuz iyi bir tesadüfün sonucu ama ondan faydalanmasını bildiniz. Bravo dostum.»

William ipek imalâtçılarıyla temasa geçti. Boyanın onların işlerine yarayıp yaramıyacağını öğrenmek istiyordu.

Aldığı mektupta o boyadan yeteri kadar yapabilirse hemen satın almağa hazır olduklarını bildiriyorlardı.

Profesör genç arkadaşının bilim çalışmalarını bırakıp ticarete atılmasına çok üzüldü.

Bu alanda başarı sağlıyacağından çok emindi. Babasını, ağabeyini de kendisiyle birlikte çalışmağa kandırdı. Yıllardır dişlerinden tırnaklarından artırıp sakladıkları birkaç kuruşu da bu işe yatırıp bir boya fabrikası kurdular.

Tarihte ilk açılan boya fabrikasıydı bu.

Birçok güçlüklerle karşılaştılar ama yine de bir yıldan kısa bir zamanda fabrikayı açmayı başardılar. Solmıyan mor boya bollaşmıştı artık. Böylece bir yıl içinde bilimsel bir çalışma ürünü günlük hayata da uygulandı. Bu arada William bir yandan da yine yeni boyalar yapma ve fabrikayı daha iyi işletme yollarını araştırıyordu.

On yıl sonra, daha önceleri yalnız bir bitkiden elde edilen kırmızı boyayı da kimyasal yollarla yapmayı başardı. Zamanla fabrikası yeryüzünün en büyük boya imalâthanesi durumuna bile geçti.

Otuz altı yaşındayken boya fabrikasını sattı. On sekiz yıl önce yarıda bıraktığı kimya çalışmalarına verdi kendini yine. Bu arada daha başka keşifler de yaptı. Ne yazık ki, o devirde boyalar alanında yaptığı buluşların önemini pek az kimse takdir ediyordu.

Aradan hayli uzun bir süre geçti. Ama sonunda çalışmalarının değeri anlaşıldı. 1906 da, ölümünden bir yıl önce İngiltere kralı, başarılarını ona şövalyelik unvanı vererek mükâfatlandırdı. Üniversiteler fahri profesörlük vermek için birbirleriyle yarışıyorlardı âdeta.

Bugün keşfinin üstünden yüzyıl kadar geçmiş bulunuyor, Kimyagerlerin büyük önderlerinden biridir Perkins. Onun izinden gidilerek maden kömürü katranından, yapılarda kullanılan çeşitli boyalar, ilâçlar hattâ güzel koku maddeleri elde edilmiştir. O bize renk dünyasının kapısını açmıştır. Lâboratuvarlardaki çalışmaların bilim alanındaki çabaların hep daha iyi bir dünya yaratmak için olduğunu herkese ispatlamıştır.

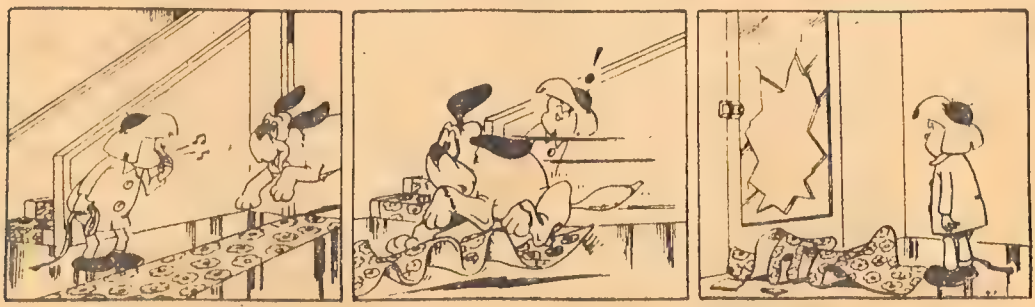

BİR BESTECİNİN ÇOCUKLUĞU

ANTONIN DVORAK
(1841 - 1904)

Çocuk olanca gücüyle ipe yapışmış çekiyor, bir yandan da, «Baba, baba bu inek beni de sürüklüyor. Suya düşeceğim, yetiş!» diye bağırıyordu.

Antonin o zaman altı yaşlarında kadar vardı. Güçlü kuvvetliydi.

Çocuğun bütün direnmesine karşılık inek kolayca aklına koyduğunu yaptı. Çiftlik bahçesindeki bataklığın içinden geçip havuzun yolunu tuttu.

Baba Frantisek Dvorak ileri atıldı. Yerde sürünen ipi yakalayıp hayvanı sudan çıkardı. Bu sırada Antonin elbiselerindeki, ayaklarındaki çamurları temizlemeğe çalışıyordu. Biraz kendine çeki düzen verip hemen babasına yardıma koştu.

Dvoraklar Çekoslovakya'da minik bir kasabada bir han kiralamışlardı. Bitişiğinde de bir kasap dükkânı vardı. Baba dükkânı işletir anne de hanın müşterilerine yemek hazırlardı. Kasaba Count Lobkowitz'indi. Büyük köşkü kasabanın her tarafını gören bir tepenin üstünde yükselirdi. Evler tek tüktü burada. Öyle ki hanın lokantasına bile pek uğrıyan olmazdı.

Antonin dokuz çocuklu kalabalık ailenin ilkiydi. Beş yaşına basar basmaz belinde önlük elinde satır babasına yardım etmeye başladı.

Minik kasabanın daha başka işleri de vardı. Müşterilere yemek hazırlayan anneye çok faydası dokunurdu. Sonra onlar yemek yerken keman çalmak da görevleri arasındaydı. Masaları toplarken elinden bir tabak düşüp kırılsa öylesine sarsılırdı ki, keman çalamaz olurdu.

Sekiz yaşındayken okula başladı. On üçünü doldurduktan sonra da babasının mesleğini öğrenmek üzere Kasaplar Loncası iki yıl çıraklığa kabul etti. Baba oğul tertemiz fakat yıpranmış elbiselerini giyinip toplantıya gittiler. Upuzun bir senet hazırlandı. Şöyle başlıyordu:

«Bu kâğıdı imzalıyan biz kasaba kasap loncası üyeleri 8 Eylûl 1841 de doğan Antonin Dvorak'ın iki yıl çıraklık yapmasını kabul ediyoruz.»

Bu süre dolunca gösterişli bir törenle kasaplık ehliyetini aldı.

Antoninin bütün düşünceleri

WILLIAM PERKINS ANLATIYOR:

Kimyacı Olmaya Nasıl Karar Verdim?

Aklım ermeğe başlayınca zihnimi kurcalıyan en önemli mesele ileride ne türlü bir mesleğe atılacağım olmuştu. Babam inşaatçıydı. Saplandığım ilk fikir de onun izinde yürümek oldu. İnşaatlara gidip dülgerleri iş başında seyrederdim. Bu arada dülger olmayı kuruyordum. Başka şeyler de dikkatimi çekmeğe başlamıştı. Özellikle makinelere, mühendisliğe karşı ilgim sonsuzdu. Merakımı gidermek için ele geçirdiğim bir kitabı elimden bırakmaz oldum. «Zanaatçı» adlı bu eski mühendislik kitabı ilk buharlı makineleri anlatıyordu. Ben de bir makine yapmaya çalıştım. Plânlarını bitirdim. Daha da öteye geçemedim. Elimde alet yoktu.

Oldum olası resim çizmeğe bayılırdım. Bazen plân kopya ederdim. Bu ufak tefek yardımlarım çok hoşuna giderdi babamın, çünkü mimar olmamı istiyordu.

Bir ara resim yapmaya merak sardım. Artık ressam olmayı düşünüyordum. Bir süre de bu alanda çalıştım. Merak sardığım her işte canla başla çalışıyordum. Eğlenmeğe, hoşça vakit geçirmeğe değil bir şeyler öğrenmeğe, kendimi eğitmeye uğraşıyordum. Çabalarım boşuna gitmedi. O devirde edindiğim bilgilerin daha sonra bana çok faydası dokundu.

12-13 yaşlarındayken, bir arkadaşım yaptığı kimya deneylerini gösterdi. Birtakım sıvıları birbirine katınca çeşitli renk ve şekillerde kristaller meydana geliyordu.

Maddelerin akıllara durgunluk veren kudretini gözlerimle görmek sonsuz bir şaşkınlık, hayranlık verdi bana. Hemen o anda, o zamana kadarki çalışmalarımın hemen hiçbirinde rastlıyamadığım bir şeyler bulabileceğimi anladım. Üstelik yeni keşifler yapmak fikri âdeta büyülemişti beni.

Artık kararım kesindi. Kimyager olacaktım. Derhal şişeler, birtakım kimyasal maddelerle ufak çapta bir lâboratuvar kurdum ve deneylere başladım.

müzik etrafında toplandığı halde, işte böylece kasap oluvermişti. Yalnız bu arada, talih biraz yüzüne gülümsedi. O sırada Çekoslovakya, Avusturyalıların eline geçtiğinden ülkenin dili Almanca oldu. Bu dili öğrenmesi gerekiyordu. Zlonic'de bir okula gönderildi. Kilise korosu şefi Liehmann gencin müzik alanındaki ustalığını görmüştü. Bu büyük kabiliyetin gelişmesini istiyordu. Babasına başvurdu. Çocuğun kendini müziğe vermesi için bir izin kopardı. Fakat aile çok yoksuldu. İlkin çocuğa çok az bir şey ayırabiliyorlardı. Daha sonra hiç veremez oldular. Antonin hayatından memnundu. Hiç olmazsa önlüğünü çıkarıp, satırını da bir yana koyarak istediği gibi kendini müziğe verebiliyordu. Liehmann ikide bir sinirlenir, kulağını çekerdi. Ama çocuk yine de ona hayranlık duymaktan kendini alamıyordu. Çok da yararlanıyordu öğrettiği şeylerden.

Anılarında ondan şöyle bahsetmektedir:

«Liehmann iyi bir müzik ustasıydı. Yalnız çok çabuk kızardı. Başka bir kusuru da eski usulleri bir türlü bırakamamasıydı. Öğrencinin elindeki parçayı onun istediği gibi çalması gerekirdi. Yoksa sayfadaki notalar kadar kulağı çekilir, azarlanırdı.»

1857 den 1859'a kadar Prag'daki Org Okuluna devam etti. Bir yandan da bir kilisede org, bir orkestrada da keman çalarak geçimini sağlıyordu.

Kendi özel müzik çalışmalarını da aksatmamıştı. Bir yandan da durmadan besteler yapıyordu. Hem de her türlü yokluk, imkânsızlık içinde. Öyle ki, boğazından kesip bir piyano kiralıyordu. Bunu bile yapamadığı, beş parasız kaldığı günler de pek çoktu.

Bu durum belki de ömrü boyunca sürüp gidecekti. İyi bir tesadüf, hem onun hayatını değiştirdi, hem de müzik dünyasına ölmez bir ad kazandırdı.

Dvorak'ın varlıklı dostları besteciyi tanıtmağa çalışıyorlardı. Bu arada Moravya Düet'lerini de bastırıp müzik alanında söz sahibi yetkili kimselere göndermişlerdi. Viyana'da bulunan Brahms şarkıları eline alır almaz bunlardaki yaratıcılık gücü gözünden kaçmadı. Hemen şarkıları Berlin'de kendi bestelerini yayınlıyan Simrod'a gönderdi. Mektubunda Dvoraktan şöyle bahsetmişti:

«Müziği fevkalâde. Yalnız çok fakir. Bir noktayı unutmamanızı rica ederim.» Simrock Moravya Düet'lerini yayınladı.

Brahms'ın kendisiyle ilgilenmesiyle birlikte talih de yüzüne gülmeğe başladı. Besteleri satılıyordu. Bu arada bir piyano bile alabildi.

İngiltere'de bir konserini yönetmeğe davet edildi. 250 soprano, 160 kontralto, 180 tenor ve 250 bastan meydana gelmiş bir koro onun müziğini okuyacaktı. İngiltere'nin ünlü müzik salonu Albert Hall'daki dinleyici sayısı 12.000'i aşmıştı. Konser çok başarılı oldu. Orkestra kelimenin tam anlamı ile mükemmeldi. 24 birinci keman, 20 ikinci keman, 16 viyola, 16 kontrbas bir tek yanlış bile yapmadı.

Dvorak bu başarıyı evine şöyle bildirmişti:

«Konserin etkisini anlatmağa kelime bulamıyorum.»

Orkestra için yazdığı «Slav Dansları» ona müzik dünyasında büyük bir ün kazandırdı. Çekoslovak halk melodileri üzerine örülmüş olan bu danslar, günümüzde de en çok sevilen parçalar arasındadır.

1880 de bestelediği keman konçertosuyla Çek müziğine konçerto şeklini soktu.

İngiltere'ye dokuz defa gitti. Çok seviliyordu orada. Konserler verdi ve en büyük eserlerinden bir kısmını da orada besteledi. Bunların arasında bugün en çok çalınan eseri «Karnaval Uvertürü» de vardır.

1891 de Prag Konservatuvarında profesörlüğe tâyin edildi.

1892 den 1895'e kadar da New - York'da Amerikan Müziği Millî Konservatuvarının müdürlüğünü yaptı. Amerika zencilerinin müziği ilgisini çekti. Klasik bir senfoni olan, «Yeni Dünya Senfonisi» zenci halk melodileri üzerine kurulmuştur. Amerika'da kaldığı bu kısa süre içinde en ünlü oda müziği parçalarını da meydana getirdi.

KARDEŞLERİMİZİN MÜSAMERESİ

Fatih İlkokulu öğrencilerinin öğretmenleri ile birlikte düzenledikleri müsamere çok başarılı geçti. Kardeşlerimiz oyunlar oynadılar, danslar yaptılar. Yanda bu güzel müsamereden bir sahneyi görüyorsunuz.

ÖLÜM KALIM YARIŞI

VETERİNER amca benekli arap atını muayene ederken Oktay endişeli endişeli, âdeta nefes almadan sonucu bekliyordu. Bir ara dayanamadı.

«Neymiş» dedi. «Bir şeyi var mı?»

Yüreği küt küt atıyordu. Beneğin iyileşmesi şarttı. Daha yavrusu bir haftalık bile olmamıştı.

O gün çocuk okuldan döner dönmez hemen eline Beneğin günlük şeker payını alıp ahıra koşmuştu. İşin garibi hayvan onu karşılamaya gelmemişti. Otlağın tâ öbür ucunda yanında yavrusu, bir heykel gibi kıpırdamadan duruyordu. Halbuki her gün daha çocuk uzaktan görünür görünmez ileri atılırdı. Tahta ayaklıklar üzerindeymiş gibi etrafta sendeliye sendeliye dolaşan yavrusunun bile peşinden gitmiyordu. Bir gariplik vardı halinde.

Oktay kısrağa iyice yaklaştı. Şekeri de uzatmıştı ama hayvan oralı bile değildi.

Hattâ, «Hey Benek, canın şeker istemiyor mu?» diye sesleninceye kadar çocuğa bakmadı.

Sesi alınca âdeta yerinden fırladı. Ona doğru atıldı.

Çocuk ata yem ve su vermek için hazırlıklara başlayınca, hayvan da peşine takıldı. Fakat doğru düzgün yürüyemiyor, ikide bir taşlara takılıp sendeliyordu.

Babası eve gelir gelmez, olanları inceden inceye anlattı. Hemen veterineri çağırdılar.

İşte şimdi veteriner amcanın bakışlarından birşeyler anlamaya çalışması bu yüzdendi.

Adam üzgün üzün başını iki yana salladı.

«Maalesef» dedi. «Sizin Benek kör olmuş.»

«İyileştirilemez mi yani?» diye atıldı çocuk.

«Çaresi yok mu bunun? Daha onbir yaşında, çok genç! Ömrü boyunca göremiyecek mi hiç? Ne olur kurtarın onu, bir şeyler yapın.»

Veteriner parmaklarını kırlaşmış saçları arasında dolaştırdı:

«Bu gibi durumlarda bizim elimizden hiçbirşey gelmez oğlum.»

Oktay ağlamamak için dudaklarını kemiriyordu. Çok, pek çok ağır bir darbe olmuştu bu ona.

O gün akşam yemeğinden sonra çocuk bir türlü aklını yaptığı ödevine veremiyordu. Annesiyle babası odanın bir köşesinde Beneğin durumunu tartışıyorlardı.

«Oğlanın bu ata böylesine bağlı oluşu çok fena» dedi anne.

«Anlıyorum ama» dedi baba, «hayvanın ömrü boyunca oraya buraya çarpıp yaralanmasına, berelenmesine göz yummak da hiç insanca birşey değil. Sanki hayvanın öldürülmesini ben istiyor muyum? Yaşamak onun için büyük bir işkence bundan

böyle. Bu işi hemen bitiriverməli.»

Oktay yerinden fırladı.

«Ne diyorsun? Hiç böyle bir şeye razı olur muyum sanıyorsunuz?» Sonra o ilk heyecanı biraz yatıştı. Bu defa da yalvarmaya koyuldu.

«Ne olur babacığım kıymayın ona. Ben bakarım kendisine. Kimseye yük olmaz. Hiç sıkıntı da çekmiyecek inanın bana.» Annenin gözlerinde yaşlar belirdi. Babaya,

«Bırakın, şimdi» dedi. «Yarın düşünürüz bu konuyu.»

Çocuk yatağa yatınca bir süre sessiz sessiz ağladı. Bu arada dalıp gitmişti. Rüyasında kendini Beneğin sırtında gördü. Etrafta büyük bir kalabalık toplanmıştı. Onlar geçerken insanların birbirlerini dürterek şöyle dedikleri geldi kulağına:

«Bak! Bak. Bu at kör olmuştu. Çocuk onun gözleri şimdi.»

Uyanınca rüyasını tekrar hatırladı. Üzerinde de uzun uzun düşündü. Kahvaltıda annesine babasına anlattı. Bir ara iyice heyecanlanarak,

«Neden olmasın» dedi. «Niçin ben onun gözleri olmıyayım? İnsanlar kör olunca öldürüyor muyuz onları? Güzel güzel yaşıyorlar.

Benek de onlar gibi yapar. Ben ona bazı işaretlere göre hareket etmesini öğretirim. Göreceksiniz bakın öyle bir terbiye edeceğim ki, at yarışlarında derece bile alacağız.»

Çocuğun yanakları al al olmuştu.

«Ne dersin babası» dedi anne, «Bir defa denesin değil mi?»

Baba bir süre düşünceli düşünceli önüne baktı. Sonra, «Biraz uğraş bakalım» dedi. «Mucizeler yaratacağını da umma. Başaramazsın...»

Sözünü bitirmesine lüzum yoktu. Ne demek istediği meydandaydı.

Çocuk atla uğraşmaya başladı. Hiç de öyle kolay bir iş değildi bu. Her şeyi defalarca tekrarladığı halde yine istediği olmuyordu. Bu arada Oktay, sabırlı olmayı iyice öğrenmişti. Hayvanın kendisine ihtiyacı vardı. Bunu gördükçe çoğunlukla boşa giden çabalarına bile yanmıyordu.

Oktay ilkin bazı işaretler tasarladı. Bunları yavaş yavaş, tatlılıkla hayvana öğretti. Örneğin, avucunu boynuna sıkıca bastırırsa bu önlerinde bir yokuş olduğunu belirtiyordu. Dizginleri çekip boynuna değdirmesi da yokuşa tırmanacaklarını gösteriyordu.

Boynunu hafifçe okşaması hayvana dikkatli olması gerektiğini bildiriyordu.

Oktay bütün boş zamanlarını ahırda Benekle birlikte geçiriyordu. Bu arada hayvan sendelemeden, yürümeyi öğrenmişti.

Her gece annesini babasını çağırıp günlük başarılarını onlara da gösteriyordu.

Artık çiftlik dar gelmeye başlamıştı. Ama anne çocuğun kırlara çıkmasını pek istemiyordu.

«Sen merak etme anne» dedi Oktay, «Onun bana güveni sonsuz. Her şey eskisi gibi yine yalnız benim etrafımı hem onun, hem de kendim için kolaçan etmem lâzım. Bu da öyle zor bir iş değil. Tıpkı Bisiklete binmek gibi.»

Baba,

«Oktay» dedi, «Bakıyorum epeyce bir şeyler öğretmişsin ona. Son kararımı daha sonraya bırakıyorum.»

«Peki önümüzdeki at yarışlarında derece alırsa ne olacak?» diye sordu çocuk.

«Öyle bir mucize olursa yavrum» dedi baba, «O zaman ömrü boyunca burada kalır.»

Çocuk babasının böyle bir şeyin gerçekleşmiyeceğinden yüzde yüz emin olduğunu anlamıştı. Ama hiç değilse söz almıştı ya!

Günler geçiyordu. Çocukla at çalışmalara ara vermiyorlardı. Hayvan büyük bir anlayış ve sabırla çocuğun işaretlerini yapmaya çalışıyordu.

Nihayet kasabadaki yıllık at yarışlarının yapılacağı gün gelip çattı. Heyecandan her tarafı titretiyordu çocuğun. Korkuyordu bir aksilik çıkmasından, emeklerinin boşa gitmesinden. Ya at gürültüden ürkerse. O zaman içgüdülerine göre hareket edecekti, çocuğun işaretlerine göre değil.

Çocuk korktuklarına uğramadı. Jürinin neticeleri ilân etmesini bekliyordu. At birinci gelememişti ama doğrusu Oktay bu kadarını da hiç ummuyordu.

Hakem Beneği üçüncü ilân etmiş sonra da Oktay'ı çağırıp,

«Candan tebrikler küçük binici» diye kuvvetle elini sıkmıştı. «Bu, attan çok senin başarın. Hem de çok, çok büyük bir başarı. Kör bir atı böylesine eğitmek öyle herkesin yapabileceği bir şey değil.»

Büyük bir alkış koptu. Çocuğun gözleri yaşardı. Hemen Beneğin boynuna sarıldı.

(Ne kadar alkışlarlarsa alkışlasınlar,) «Başardın Benek başardın» diye fısıldadı. O koca kalabalıkta tek kişinin bile bu zaferin anlamını atla kendisi kadar iyi bilmediğinden emindi.

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından bir çok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

22 yıl önce, 7 aralık 1941...

PEARL HARBOUR BASKINI

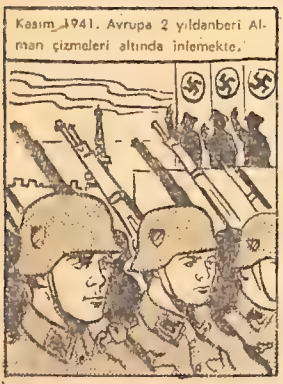

7 Aralık pazar sabahı...
Kalk Elliot! Görev başına.
TIIRRN
Anıma iş be. Pazar sabahı ? de kaldırılır mı insan?
Unutma vatanın selâmeti senin radarlarına bağlı!...
Hiçbir şey göstermiyen radarlara! Güleyim bari.
Birkaç dakika sonra...
Onbaşı Lockard, kahveniz hazır. Arabistan'dan geldi!...
Şuraya bak. Rüya görmüyorum ya? Ekranda bir sürü leke var.
Of be! Gene başladın.
Teğmenim radar ekranında 130 mil kuzeyde bir uçak filosu görünüyor!
Kapa şu Allahın belâsı kutuyu canım. Bizim uçan kalelerdir onlar. San Fransisco'dan dönüyorlar.
Teğmen gittikten sonra...
Keyfine bak. Kahveni iç!
San Fransisco mu? Ama San Fransisco o tarafta değil ki! Bunda bir iş var!
Bu İngiliz yapısı aletlere hiç güvenim yok.
Haklısın!
Yarım saat sonra OGLALA Savaş gemisinin kaptan köprüsünde Amiral Furlong...
Şu uçak oğultusuna bak.
Bizim uçan kaleler.
Şuraya bak.
Biri inerken düştü galiba

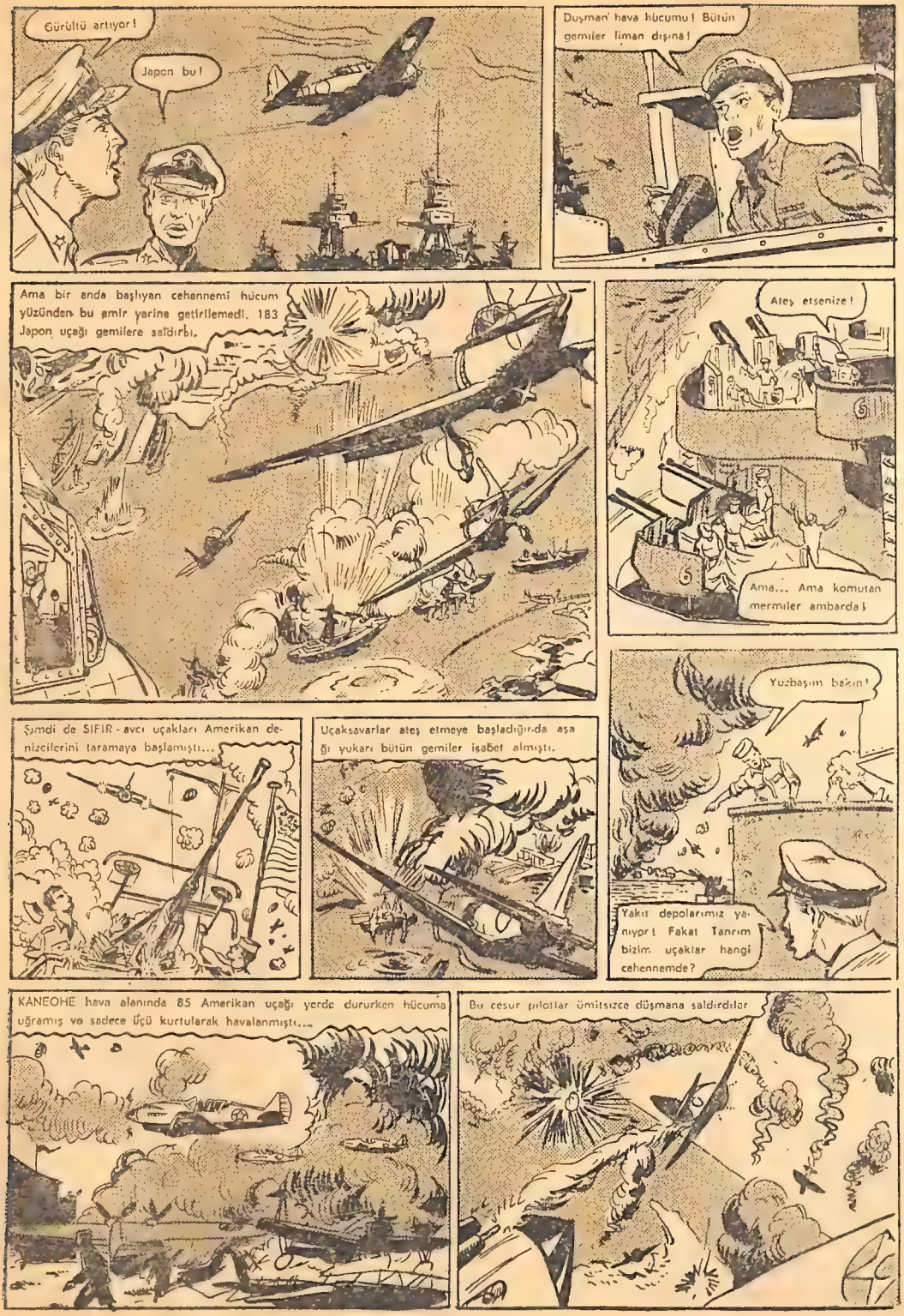
Gürültü artıyor!
Japon bu!
Düşman hava hücumu! Bütün gemiler liman dışına!
Ama bir anda başlıyan cehennemi hücum yüzünden bu emir yerine getirilemedi. 183 Japon uçağı gemilere saldırdı.
Ateş etsenize!
Ama... Ama komutan mermiler ambarda!
Şimdi de SIFIR - avcı uçakları Amerikan denizcilerini taramaya başlamıştı...
Uçaksavarlar ateş etmeye başladığında aşağı yukarı bütün gemiler işabet almıştı.
Yüzbaşım bakın!
Yakıt depolarımız yanıyor! Fakat Tanrım bizim uçaklar hangi cehennemde?
KANEOHE hava alanında 85 Amerikan uçağı yerde dururken hücuma uğramış ve sadece üçü kurtularak havalanmıştı...
Bu cesur pilotlar ümitsizce düşmana saldırdılar

Saat 8.40 da 170 uçaklık yeni bir düşman filosu öldürücü yaralar almış olan gemilere saldırdı.

Kurtarma ekipleri alevler arasında ilerliyerek, cesur gemicileri kurtarmaya çalışıyordu.

Deponuz patlıyacak. Gemiyi terkedin! Bu bir emirdir.

Özür dilerim yüzbaşım. Daha yüz tane mermimiz var atılacak!

Japon hücumu 9.45 te sona erdiğinde Pearl Harbour koyu tam bir cehennem görünüşündeydi...

Ertesi gün...

8 zırhlı, 3 kruvazör, 3 muhrip, 350 de uçak kaybettik.

İnsanca kaybımız 4.575 e ulaştı.

Bu korkunç facia karşısında başkan Roosevelt...

Birleşik Devletler bu hücumun öcünü almaya andiçer...

3 yıl süren korkunç bir savaş sırasında Amerikan denizcileri Pasifik adalarını birer birer ele geçirdiler.

Sonunda «Doğan Güneş İmparatorluğu» bu saldırışın cezasını ağır bir yenilgi ile ödedi. Ve Amerikan işgalini kabul etti.

Son

CAN'IN ATLIKARINCASI

Anlatan: Nihal Yalaza TALUY

YAMAN Babanın sirkinde birkaç kuvvet deneme makinesi, portatif bir atış pavyonuyla epey eski bir atlıkarıncadan başka ilgi çekici şey yoktu. Ama onlardan daha zengin sirkler uzak kasabalara, köylere uğramadıkları için Yamanlar sirkinin çadırı temsil günleri dolup taşardı.

Iki kapalı arabayla kış yaz taşrayı dolaşırlardı. Arabanın biri üç kişilik Yaman ailesinin eviydi aynı zamanda. Küçük Can burada doğup büyüdü Yaz tatillerinde yatılı okuldan geldiği zaman ödevlerine çalışırken bir yandan da babasına temsil sırasında yardım ederdi.

İlkokulu bitirdiği yıl sınav yorgunluğundan mı, havanın fazla sıcak oluşundan mı tatilinin ilk haftasında hasta düştü. Babasına yardım etmek şöyle dursun, yataktan kalkamıyordu. İlkin çeşitli ev ilâçlarını denediler: fayda etmedi. Tam tersine ateş yükseldikçe yükseliyordu... Can geceleri sayıklıyor, yataktan atıyordu kendini. Sonunda kasabadan hükümet doktorunu çağırdılar.

Genç doktor çocuğu uzun uzun muayene ettikten sonra hastanın herşeyden önce sakin, sessiz bir yere götürülmesini söyledi. Sirk, kasabanın her yıl kurulan panayırının tam göbeğindeydi.

Yaman Baba üzgün bir tavırla başını salladı:

— Buradan şimdilik uzaklaşamayız, doktor bey. Panayırınıza acele acele yetiştik, birkaç kuruş kazanalım diye... Kış bizim gibi gezgin sanatçılar için kesat mevsimdir. Çocuğun hastalığı da para ister...

Can'ın başucunda oturan annesi sessizce ağlıyordu. Doktor yazdığı reçeteyi masaya bıraktı.

— Bunu hemen yaptırın; iğnelere bugünden başlıyalım. Yeni ilâç bu. Biraz pahalı ama oğlunuzun hastalığının önüne geçeriz umarım. İğneyi gelip kendim yaparım.

İki gün daha geçti. Kâh dalgın kâh uyanık yatan Can sirkin çadırından gelen mantar tabancası patlamalarını, dönen atlıkarıncanın gıcırtısiyle çocukların kahkahalarını, panayırın uğultusunu duyuyordu; gerçekle hayal karışıyordu kafasında... Tuhaf tuhaf düşler görüyordu bazan. Bu düşlerden birinde Can'ı sirk'in ölen Fil'i Tumbo hortumuyla havaya kaldırıyor, herkes korkuyla onu kurtarmaya çalışıyordu. Hele birisi vardı ki, dalar dalmaz hemen görmeğe başlardı.

Bir atlıkarınca görüyordu. Ama Yamanlar Sirkinin eski, hırpalanmış, fakir işi atlıkarıncasına benzemiyordu bu. Atları renk renk, koşumları yeni, pırıl pırıl, üzengileri yaldızlıydı... Atlara binen güzel, süslü çocuklar bir elleriyle hayvanların beyaz dalgalı yelesine tutunarak dönüyor, öbür elleriyle havada bir şeyler yakalamaya çalışıyorlardı. Can heyecanlanıyor, çocukların yakalamak istedikleri şeyi görebilmek için yataktan yere atıyordu kendini. Çocuğa bakmaktan, kocasına sirkte yardım etmekten bitkin düşen annesi güçlükle başa çıkıyordu onunla o anlarda.

Hastalığın altıncı günü bir sabah bir akşam gelen doktor,

— Bu gece iki iğne birden yapacağız, dedi. Başından ayrılmayın; ateşi biraz fazla... Sayıklarsa telâşlanmayın, hastalığın gidişi öyle.

Ertesi gün çalışabilmeleri için anne-baba çocuğu sırayla beklemeye karar ver-

diler. Gece yarısından sonra nöbeti alan Yaman Baba Can'la epey uğraşmak zorunda kaldı. Çocuk ikide bir yatakta doğrulmaya çabalıyor, havada bir şey yakalamak istiyordu.

— Gördüm; işte gördüm!.. Kedi bu... kocaman kara kedi!... diye bağırıyordu.

— Ne kedisi, yok bir şey yavrum; korkma, ben buradayım.

Zavallı babanın aklına en korkunç, en acı şeyler geliyor: «Ölümle pençeleşiyor...» diye düşünüyordu.

— Kedi... Atlıkarıncanın direğinde... Bak işte... Dönüyorlar... O yeşil attaki pembeli kız yakaladı onu... (Can gülmeğe başlıyordu,) Kuyruğundan yakaladı!... Alalım bu atlıkarıncayı baba, bizim olsun!

Can durmadan düşte gördüğü atlıkarıncayı sayıklıyor, babası da kendini kaptırarak onu dinliyordu. Gün ağarırken hasta sakinleşti. Sesi bir süre mırıltı haline gelip sonunda kesildi. Hasta düştüğü günden beri Can ilk defa rahat bir uykuya daldı. Birkaç gün sonra tamamen iyileşti, yataktan kalktı.

Yaman Baba, son defa gelen doktora,

— Bize pek çok emeğiniz geçti Doktor Bey; dedi. Oğlumun hayatını siz kurtardınız. Ben de hiçbir fedakârlıktan çekinmiyeceğim. Gerekirse atlıkarıncamızla atış pavyonunu satıp borcumuzu öderim.

Doktor biran düşündü. Yaman ailesini barındıran arabaya, ona minnet dolu bakışlarını dikmiş üç gezgin sanatçıya baktı, gülümsedi:

— Evet; başka hastalara yaptığım gibi Can'ın tedavi ücretini almam gerekirdi ama ona yeni bir ilâç, yeni bir tedavi usulü uyguladım. Elde ettiğim başarı en değerli mükâfat oldu bana,

Sirk birkaç gün sonra iyi yürekli doktorun kasabasından ayrıldı. Bir hafta kadar deniz kenarında, tenha bir yerde kaldılar. Ama sirki çalıştırmadılar, başka bir işle uğraştılar o günlerde.

Can tamamen iyileştiği gün babası son geceki sayıklamasından söz açtı ona. Çocuk heyecanlandı:

— İyi ki hatırlattın baba! Sana bir şey söyliyecektim ama ne olduğu bir türlü aklıma gelmiyordu. Sayıklama değildi bu, bir düştü; her gece gördüğüm düş...

Babasına düşündeki atlıkarıncayı; süslü, renkli atları, orta direğin tepesine asılı uzun kuyruklu kara kediyi en ufak ayrıntılariyle anlattı. Yaman Baba ilgiyle dinledi. Oğlunun düşü onun da aklına girdi.

Ellerinde hazır para yoktu. Kuvvet deneme aletiyle bazı oyuncakları satmaktan çekinmedi: Aklına koyduğu şeyle başarı kazanacağına emindi.

Renk renk boya, yaldız aldılar, üçü işe giriştiler. Eski atlıkarınca bambaşka, tıpkı Can'ın düşündeki şekli aldı. Kediyi, elişi yapmakta pek becerikli olan Can'ın annesi siyah kadifeden dikti. Tüylü, kıvrık yünden yaptığı kuyruğu da gövdesine bir çıtçıtla iliştirdi. Herşey hazır olduktan sonra en yakın şehre gittiler. Bayram haftasıydı; bayram yerine çadırı kurdular, Yaman Baba atlıkarıncaya üşüşen çocuklara,

— Şu direkteki kedinin kuyruğunu koparmayı beceren bir kere bedava dönecek! deyince yalnız çocuklar değil, büyükler de eğlenceye katıldı.

Yamanlar ilk karar verdikleri gibi üç gün değil, tam bir hafta kaldılar o şehirde. Yeni atlıkarınca uğur getirdi onlara. Nereye gitseler eskisine göre kat kat fazla para kazanıyorlardı. Sirki büyütüp çeşitli oyunlarla zenginleştirdiler. Durumlarından en çok faydalanan Can oldu. Babası onu dilediği gibi okuttu. Güzel Sanatlar Akademisinden ressam - dekoratör olarak çıkınca büyük bir tiyatroya girdi.

Aldığı ilk aylığın yarısını vaktiyle hayatını kurtaran kasaba doktoruna yolladı. Para kâğıdına, gönderenin havale alıcısına yazması için ayrılmış köşeye,

— «Fakir çocuklara yapacağınız iğne ilâçları için...» diye de bir not koydu.

KOŞUNCA NİÇİN TERLERİZ?

Kimbilir belki de vücudumuzun niçin sıcak olduğunun nedenleri aklımızı kurcalamıştır. Vücudu ısıtan derimizin altına bir ağ gibi yayılmış ince damarlarda dolaşan temiz kandır. Yüreğiniz aralıksız çalışan bir tulumba gibi, onlara daima temiz kan sağlar. Siz hiçbir şey yapmadan sakin sakin otururken yüreğiniz muntazam ve yavaş atar. Vücudunuzdaki damarlara da yavaş yavaş kan gider. Koştuğunuzda yüreğiniz de hızlı hızlı çarpmağa başlar. Kanın da yayılma hızı artar. Bu da derinizin sıcaklığını yükseltir. İyice ısındığınızdan terlersiniz.

EVCİLLEŞTİRİLEN VAŞAK YAVRUSU: TONGA

TONGA, Kanada'da Lac La Biche ormanlarının derinliklerinde dünyaya gelmişti. O civarda avlanan Kızılderililer annesini ve iki kardeşini öldürmüşler, hayatta kalan tek yavruyu da, hayvanları çok seven ve bir oduncunun karısı olan Jan Turnbull'a getirmişlerdi. Jan Turnbull Tonga'yı hemen büyük bir sevgi ve şefkatle bağrına bastı ve henüz iki haftalık olan bu vaşak yavrusunu büyütmeğe karar verdi. Fakat ona nasıl bakacağı, onu nasıl besleyeceği hakkında hiç bir fikri olmadığından, hayvanlar hakkında geniş bilgisi ve tecrübesi olan çiftçi Al Oeming'e akıl danıştı. Yavru vaşak henüz pek küçük olduğundan emzikli şişe ile beslenmesi gerekiyordu. Oduncunun karısı bu güç ve oyalayıcı işle başa çıkamıyacağını anlayınca, küçük Tongayı Al Oeming'e hediye etti.

Tonga o zamanlar yavru bir ev kedisine çok benziyordu. Yalnız bacaklarının daha uzun oluşu ve tüylerinin sıklığı bakımından kediden ayrılıyordu. Karaca yavrularında olduğu gibi kürkü benek benekti. 5 cm uzunluğunda olan kuyruğunun ve sivri kulaklarının ucu ise siyahtı. Bu hali ile şirin bir oyuncak hayvandan farksızdı.

Tonganın yeni sahibi, onu evcilleştirmek için kedilerle birarada büyütmeye karar verdi. Gerçekten de Tonga evdeki kedi yavrularına çabucak alıştı, onların oyunlarına katıldı ve onlardan insanlara yakınlık göstermeyi öğrendi. Tonga gündüzleri istediği yere gitmekte tamamen serbestti. Sadece geceleri iki kedi ile birlikte su tulumbasının bulunduğu bir kulübeye kapatılıyordu. Çiftliğin köpekleri Tongaya hiç dokunmazlardı. Tonga da onlara aldırış etmezdi. Fakat yabancı bir köpek ona yaklaşacak olsa hemen en yakın ağaca veya direğe tırmanırdı. Bazan da Tonga'nın keyif için böyle yüksek yerlere tırmandığı olurdu. Bu onun için hem bir oyun hem de bir beden eğitimi yerine geçer. Tonga önce kuvvetle hız alarak sür'atle bir ağacın en tepesine kadar çıkar, sonra ince ve esnek dalların birinden ötekine sıçrayarak eğlenir ve nihayet ya gene daldan dala sıçramak suretiyle veyahutta ağacın gövdesine sarılıp kaymak suretiyle aşağı iner. İlk zamanlarda bu tırmanmaları sırasında sık sık yere düştüğü oldu ise de gitgide Tonga bu hususta büyük bir maharet kazandı ve hattâ bir ağacın tepesinden başka ağaçlara bile atlamaya başladı.

Tonga çiftlikte çeşitli oyunlar icadederek ve muziplikler yaparak vakit geçirir. En sevdiği oyunlardan biri usulca tavuk kümesine girip tavukları ürkütmek ve kovalamaktır. Onun bu hücumu karşısında iri beyaz horoz da büyük bir öfkeye kapılır ve Tongaya saldırmaya başlar. Bu sefer de Tonga önde, horoz arkada yeni bir kovalamaca başlar. Bu oyunlar sırasında Tonga hiç bir zaman bir tavuğun canını yakmamıştır. O sadece onları ürkütmek ve telâşla kaçışmalarını seyretmekle yetinir.

Tonganın sevdiği başka bir oyun da çiftlikte evcil olarak yaşayan dört kargadan

birini kızdırmaktır. Karga, vaşak yavrusuna karşı arkadaşlarını yardıma çağırınca çayırların üzerinde çılgınca bir koşuşma başlar. Tonga oradan oraya koşar, kargalar da kart sesleriyle bağırışarak onu takip ederler, fakat onu gagalayamazlar, sadece yere çok yakın uçarak onu kovalarlar. Nihayet Tonga bir çalının içine gizlenerek onlardan yakasını kurtarır ve tatlı yüzünde parlayan muzip gözleriyle onların uzaklaşmalarını seyreder.

Tonga insanlar tarafından sevilmekten ve okşanmaktan da çok hoşlanmaktadır. Birisi onu kucağına alsa ve tüylerini okşasa kedi gibi hırıldayarak memnuniyetini belirtir. Kedilerde sık sık görüldüğü gibi tırmalamak, tıslamak ve tükürmek âdeti de yoktur. Huylarının yumuşaklığı ve cana yakınlığı ile herkese kendini sevdirir. Yalnız yabancı bir köpek yanına yaklaşırsa hemen kamburunu çıkarır ve burnunun etrafındaki uzun bıyıklarını dikerek titretir. Bazan düşmanının üzerine atılıp ona pençesiyle vurur. Bu da ona kötü niyet besleyenleri ürkütüp kaçırmak için kâfidir zaten. Eve gelen yabancı misafirlere karşı Tonga gayet nazik davranır. Kedi gibi hırıldayarak odadan odaya dolaşır herkesi birer birer gözden geçirir ve en sonunda bir divan veya kanapenin üzerine sıçrayarak edalı ve vakur bir tavırla paşa gibi kurulup oturur veya yatar. Tonga evin içinde iyi terbiye edilmiş bir kedi gibi davranır. Bir köşede kıvrılıp uyumadığı zamanlar kendisine bir oyuncak bulup onunla vakit geçirir. İlk zamanlar oturma odasında yere yayılı olan kurt postuna karşı fazla bir ilgi gösterirdi. Nihayet onunla oynaya oynaya kulaklarını kopardı ve bundan sonra da kurt postuna karşı ilgisi kalmadı. Küçük bir lâstik top veya bozuk bir ampul Tonga için en güzel oyuncaklardan biridir. İri pençeleriyle bu gibi yuvarlak cisimleri odanın bir köşesinden diğerine yuvarlamak ve savurmak, sonra da arkasından koşup yakalamak suretiyle saatlerce vakit geçirebilir. Bu oyunları sırasında onu seyretmek gerçekten büyük bir zevktir. Tonga insanlarla oynamasını da çok sever. Bazan yüksek bir yere tırmanıp yanından geçenlere başı ile tos vurur. Hem de kuvvetlice bir tos... Bu hali arkadaşları ile oynaşan küçük bir keçiyi andırır. Zaten onda çeşitli hayvanlara benzeyen birçok özellikler bulabiliriz. Görünüşü itibariyle kediyi hatırlatmakla beraber, postunun kalınlığı ve tüylerinin sıklığı bakımından ayı yavrularına benzerliği de vardır. Çıkardığı hırıltılı sesler gene onun kedi ailesinden olduğunu gösterir. Fakat bunun yanında küçük bir Pekinez köpeği gibi gevrek bir sesle kısa kısa havlama huyu da vardır. Bazan da, bilhassa mart ayında uzun uzun uluduğu olur. Bu oldukça korkunç, tüyler ürpertici bir sestir ve boğulmak üzere olan bir insanın feryadına benzer. Tonga geceleri yattığı yere tanıdığı bir kimse girdiği zaman hemen yerinden sıçrar ve misafirini karşılamak üzere yanına koşar. Bu sefer de sevgisini belirtmek için kısık bir iniltiye benzeyen sesler çıkartır.

Tonganın en büyük zevklerinden biri de otomobille gezmektir. Sahipleri çok defa onu otomobil yolculuklarında yanlarına alırlar ve Tonga pencereden etrafı keyifli keyifli seyreder. Fakat araba bir yerde durmak zorunda kaldığı zaman gelip geçen insanlar hemen onun etrafını alırlar ve camdan bakan bu garip hayvanı yakından görmek isterler. Bu yüzden yola devam etmek çok güç bir problem haline girer. Tonga ise kendine gösterilen ilgiden memnundur ve âdeta seyircilere bir manken gibi poz verir.

Aslında insanlardan uzak, vahşi ormanlarda yaşamak üzere yaratılmış olan Tonga, uygarlığın değiştirdiği bir ortama çok iyi uymuş bulunuyor. Onun kişiliğinde vahşi hayvanlara mahsus çeviklik, serbestlik, hareketlerinde ölçülü bir kuvvet ve kıvraklık olduğu gibi, evcil hayvanların yumuşaklığı ve cana yakınlığı da vardır. Bu özelliklerin biraraya gelmesi, evcil vaşak Tongayı herkese fazlasiyle sevdirmiştir.

İlâncılık 4586 - 9

BİR İZCİ SERÜVENİ

YARALI KEKLİK

G. OKTAY

İZCİ kampındaki çocukların gürültüleri gittikçe artıyordu. Herkes tabağındaki sucuklu yumurtayı silip süpürmüştü.

Oymak başı ayağa kalkınca Metin elindeki reçelli ekmeği ağzına atıverdi.

Oymak başı, «Çocuklar susun!» diye kollarını havaya kaldırdı.

«Bir dakika beni dinleyin. Bugünkü yürüyüşümüzde Karakayaya kadar uzanacağız.»

Bir alkış koptu. Yeni izciler gerçek izcilik yolunda kararlı adımlarla ilerlediklerini Karakaya'ya varmakla ispatlarlardı. Yolun dikkat, sabır kısacası bir izcide bulunması gereken özellikleri istediği yıllardır yapılan tecrübelerle ortaya konmuştu.

Artık acemilerin birinci sınıf bir izci sayılması için Karakaya'nın tepesine varması bir gelenek olmuştu.

Oymak başı,

«Hepiniz bayrak direğinin etrafında toplanın, sekizer kişilik gruplara ayrılın. Bu gezi sırasında aklınızdan çıkarmamanız gereken bazı şeyleri hatırlatayım: Yürüyüşte birbirinizden ayrılmıyacaksınız. Oba başınızın sözlerini dinliyeceksiniz. Matralarınıza su, yanınıza sandviç almayı unutmayın. On beş dakika sonra yola çıkıyoruz.

Dağılırlarken Ali, Metin'in

kulağına fısıldadı:

«Bugünden sonra biz de gerçek izci sayılacağız. Birbirimizden ayrılmıyalım olur mu?»

Gruplar çeşitli yollardan gideceklerdi. Metin'in bulunduğu küçük kafile ormandan geçecekti.

İlk dönemeci dönmüşlerdi. Metin, bir ara başını çevirip kamp çadırına baktı. Kahverengi bir köpek koşa koşa peşlerinden geliyordu.

Ötekilere,

«Biraz durun çocuklar» dedi. «Bu bizim Ahçı başı Ahmet Amcanın köpeği, Kurt. Onu başımızdan savmazsak hiçbir inceleme yapamayız. Rastlayacağımız hayvanları korkutup kaçırır.»

«Dön Kurt, dön. Bu defa seni alamayız.»

Ama köpek hiç aldırış etmiyordu. Artık çocukların yanına gelmişti. Kuyruğunu sallıyarak hep beraber tekrar yola koyulmalarını bekliyordu.

«Çok yaman birşey bu» diye gülmeye başladı Metin. «Yemeğini de yanına almayı unutmamış. Ağzındaki şu kemiğe bakın hele.»

«Tamam» dedi Ali, «Aklıma birşey geldi. Kemiği alıp çalıların arasına fırlatırsak, köpek onu buluncaya kadar biz izimizi kaybederiz.»

Hayvanı okşadı. Güzellikle kemiğini ağzından aldı olanca gücüyle yeşilliklere doğru attı.

Kurt hemen kemiğinin peşine düştü.

«Şu çamların arasından gidelim kestirme bizi tekrar yola çıkarır,» dedi.

Sekiz çocuk çam iğnelerinin üstüne basa basa ilerlemeğe başladılar. Arada sırada durup, dikkatlerini çeken taş, böcek, çiçeklerden örnekler alıyorlardı. Bir ara Metin'le Ali küçük topluluktan biraz geride kalmışlardı. Birden yolun kıyısındaki kurumuş otların arasında bir şeyin kıpırdadığını farkettiler.

«Bir kuş var orada» dedi Metin. Eliyle sağ tarafı işaret ediyordu.

«A! A! Kekliğe benziyor» diye söylendi Ali. «Mutlaka yaralı. Baksana nasıl çırpınıyor, Metin!»

«Gel haydi yakalıyalım onu. Kafeste besleriz.»

«Olmaz» dedi öteki. «Kafese kapatılınca çok yaşamaz. Vurulmuşa benziyor. Bakalım yardımımız dokunur mu ona? İki çocuk incecik keçi yolunu bırakıp diz boyu otlar arasına daldılar. Usul usul kekliğe yaklaştılar. Yaralı hayvanı ürkütmemeğe, kendisine yardım edeceklerini anlatmaya çalışıyorlardı.

Birkaç defa yakalıyacak gibi oldular. Ama bir türlü tutamadılar. Kanatlarını yere vura vura uzaklaşıveriyordu. Kuşun peşinden koşmaya başladılar. Onbeş dakika kadar sonra da hayvan birdenbire havalanıp göğe yükseldi.

Çocukların ağzı açık kalmıştı.

«Ne kadar da çabuk iyileşti!» demekten kendilerini alamadılar.

«Haydi» dedi Metin, «Yola çıkıp ötekilere yetişmeye çalışalım.»

«Dur» dedi Ali, «Nereye? Yol bu tarafta değil miydi?»

«Yok canım. İşte şu yandaydı.» Metin başka bir yönü gösteriyordu. Kararsız, kararsız birbirlerine bakıştılar.

«Ne dersin» dedi Metin. «Kaybolduk galiba!»

«Bağıralım» dedi. «Ötekiler buradan pek uzaklarda olamazlar.»

İkisi birlikte avazları çıktığı kadar bağırdılar ama onlara yaprakların hışırtısından başka cevap veren olmadı.

«Şimdi yolu bulacağız diye rastgele bir yöne yürürsek belki de büsbütün kayboluruz» dedi Metin. «En iyisi burada durup ötekilerin bizi gelip bulmalarını bekliyelim.»

Az sonra keyifleri büsbütün kaçtı. Gökyüzünde kara

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKKEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

bulutlar toplanmaya başlamıştı.

«Bir bu eksikti!» diye söylendi Ali, «Haydi gel çalı çırpı dal, yaprak toplayıp yağmurdan korunacak bir siper yapalım.»

Birbirlerinden az ötede yerdeki iri yaprakları topluyorlardı. Ali bir ara Metin'in:

«Gel Kurt, gel! Bu yana, buradayım» diye seslendiğini duydu.

Hemen oraya koştu. Çocuk köpeği okşuyordu.

«Bak bizi buldu» dedi Ali. «Demek hep peşimizden gelmiş.»

«Belki bizi tekrar kampa götürebilir» diye atıldı Metin. Sonra köpeğe döndü.

«Kurt yavrum» dedi. «Kamp, kampa dön.» Köpek aldırış bile etmedi bu sözlere.

«Bu böyle olmıyacak» dedi Ali. «Biz yine işimize bakalım.»

Metin,

«Dur» dedi. «Hemen ümitsizliğe düşme. Bir şeyler daha deneyelim.»

«Kurt!» dedi. «Ahmet amca, Ahmet amcaya götür bizi.» Köpek sahibinin adını duyunca bir ok gibi yerinden fırladı.

Çocuklar çantalarını sırtlarına vurup köpeğin peşine düştüler.

«Demedim miydim» dedi Metin. «Bak yol bu taraftaymış işte.»

Az sonra da ağaçlar arasından, kamplarının az ötesindeki açıklığa çıkıverdiler. Ama bitkin düşmüşlerdi. Saatlerce hiç durmadan koşsalar o kadar yorulmazlardı belki de.

Kampa daha önce dönenler onları karşılamaya koştular. Kucaklaştılar. Uzun bir ayrılıktan sonra kavuşan bir aileye benziyorlardı.

İlk heyecan biraz yatışınca oymak başı,

«Ne oldu size çocuklar. Dediklerimi unuttunuz mu? Hani kimse grubundan ayrılmıyacaktı!»

Metin yaralı bir kekliğe rastladıklarını, ona yardım etmeye çalışırlarken yolu kaybettiklerini, bu arada hayvanın da iyileşip uçuverdiğini anlattı.

«Ne» dedi ahçıbaşı. «Yaralı kekliği mi kovaladınız» Ağzı kulaklarına varıyordu «Demek sizi de kandırdı. Benim de başıma böyle bir şey gelmişti eskiden.»

«Nasıl bir şey?» diye merakla sordu Metin.

«Bu kekliğin bir kurnazlığıdır» diye ihtiyar adam açıklamaya başladı. «Ne zaman yuvasının yanına yaklaşılsa ana keklik, yabancıları yavrularından uzaklaştırmak için yaralıymış gibi çırpınmaya başlar. Dikkati kendi üstüne çekmek içindir bu. Yabancıyı iyice uzaklaştırınca birdenbire göğe yükselir. Tabiî sonra da yavrusuna döner.»

«Bayıldım doğrusu» dedi Metin. «Çok akıllı bir kuşmuş bu keklik.»

«Bizi de kandırdı ama» diye söylendi Ali. Oymak başı ikisine baktı.

«Karakaya'ya gitmediniz galiba. İzcilik suya düştü öyleyse.»

«Zaten hakkımız değil ki» dedi Metin.

«Oba başının emirlerine uymadık.»

Çocuklar suçlu suçlu önlerine baktılar, sessizliği bir köpek havlaması bozdu.

«Hayvanın da kemiğini bir yana fırlatıp ona da kötü bir oyun oynadık» diye söylendi Ali.

Ahçıbaşı içeri girdi. Az sonra elinde kocaman bir kemikle kapıda göründü.

«Haydi çocuklar» dedi. «Verin bunu Kurda da barışsın.»

ÜÇ KİTAP DAHA

1 — Sıcak Ülkeler Doktoru (İki lira)
2 — Gözlüklü Kedi (Dört lira)
3 — Bir Varmış Bir Yokmuş (Dört lira)

Bu kitaplar da Doğan Kardeş'in son yayınlarıdır. Kitaplığınızı bu güzel kitaplarla zenginleştirin.

Kale Direği

Bu yazı geçen yıl tatil yarışmamızı kazandı.

Mahallemize yeni taşınan Cemal çalışkan, işgüzar bir çocuktu. Futbol oynamayı çok severdi. Fakat sahamız tek kaleli idi. O, bir kale daha yapmayı ağzında sakız gibi çiğniyordu. Bunu nasıl yapacaktık? Aramızda para toplamayı tasarladık. Mahallemizdeki çocuklar, bacaksızlar ve büyükler olmak üzere iki kısımdı. Bacaksızlar grubu daha korkusuz ve cesur idiler. Bir gün kale direğini nasıl yapacağımızı düşünüyorduk. Bu sırada bizim bacaksızlar uzun bir direğin ucundan yakalamış, bize doğru koşuyorlar «aşırdık, kimse görmedi» diye cesaretlerini övüyorlardı.

Daha evvel söylemeyi unuttum, yakınımızda bir arsanın sınırını tahtalarla işaretlemişlerdi. Her nedense 15-20 gündür hiç uğrayan yoktu. O güzelim tahtalar boş arsada güneşleyip yatıyorlardı. Bizimkiler işte bu tahtalara göz koymuşlar meğer... Çocuklar biraz sonra, benim bütün müdahaleme rağmen kalemiz için birkaç ağaç daha aşırmaya karar verdiler. Arkadaşların hepsi de temiz ve iyi kalbli oldukları halde heyecan ve sevinçten yaptıkları işin ne derecede kadar doğru olduğunu düşünemez olmuşlardı.

Bu arada kendimde bir acayiplik hissettim. Hem seviniyor, hem de içimde bir acı duyuyordum. Çocuklar da artık işe koyulmuşlardı. Hemen atıldım: «Hey arkadaşlar! Nereye gidiyoruz? Yaptığımız iş hırsızlıktan başka bir şey değildir, onları götürüp yerine koyalım» diye bağırdım. Büyüklerden birkaç çocuk da benim fikrime dönmüştü. Yapalım, yapmıyalım diye kavga ede duralım, direğin birisi dikilmişti bile... Sonra, ne olduğunu anlayamadık, bir anda direk dikildiği yerden intikamını alırcasına bacaksız Ahmet'in kafasına indi. Çocuk yere yıkıldı. Birdenbire kavga, gürültü kesildi. Hepimiz hayretler içinde arkadaşımızın yardımına koştuk. Evine götürüp kanayan başını pansuman ettik. Bu arada kimsenin kalede gözü kalmamıştı. Haram malın insana fayda değil, bilâkis zarar vereceğini anlamışlardı.

Bu büyük hatayı müşterek kabullendik. Tahtaları götürüp yerine koyacağımız sırada bir haber yayıldı: «Arsanın adamları tahtaları soruyorlarmış.» Yarı korku, yarı utançtan çocuklar darmadağın oldular.

Biz, aynı fikirde olan arkadaşlar, uzaktan olup biteni gözetliyoruz. Gidip «Amca tahtalarımız burada» diyeceğiz, fakat korkuyoruz. Artık şöyle bir karar verdik: adamlar oradan uzaklaşınca tahtaları götürüp koyacağız.

O gece gözüme bir türlü uyku girmedi. Ertesi sabah toplandık. Fakat tahtaları götürmeye gene kimse yanaşmıyor. Bu sefer de «demek siz almıştınız» derler, diye çekiniyorlar.

O gün şansımızdan mahallenin pazarı idi. Hamal boldu. Bir hamal çocuk çağırdık. Kimsede para yoktu. Fakat oyununa doyamadığımız kıymetli cam bilyalarımız vardı. Bunları satıp hamalın parasını vermek istedik. Bilyeleri görünce çocuğun ağzının suyu aktı. Bilyelerin yirmisini birden cebine indirdi ve direkleri birer, birer yerine taşıdı.

Böylece, düşünmeden yaptığımız bir hareket, sevgili bilyelerimize mal oldu.

Şimdi kalemiz tek ve fakir ama, gönlümüz, vicdanımız rahat ve huzur içinde!...

M. Şükrü MELEK

ARZU

Ben de çocuğum
Biraz olsun ben de isterim elbet
O uçan kuşları seyretmek,
Salıncaklara binmek, elbet.
Bir zamanlar bu kırların
Küçük Perisi gibiydim
Her çiçeğe koşardım,
Oturup hayal kurardım.

O zaman
Benim de bir bebeğim vardı
Onun büyüyeceğini zannederek
Saatlerce dizimde sallardım.
İşte şimdi ilkbahar
Oturup kuşları seyrediyorum
Belki bu minik mahlûklar
Çocukluk günlerine haber yollar.

Oya ÖRGEN

TEKİRİN GEZİNTİSİ

TEKİR sevimli, minik bir yavru kediydi. Bazen çok yaramazlık yapardı. Üstelik temizlikten de hiç hoşlanmazdı.

Ne zaman annesi onu yalıyarak temizlemeğe kalksa, bir yolunu bulup evin oğlu Oktay'ın yanına kaçar, sonra da birlikte oynamaya başlarlardı.

Günün birinde Oktay bir haftalığına ninesine gitti. Artık ana kediyle Tekir baş başa kalmışlardı. Ana istediği gibi yalıyor temizliyordu yavrusunu. Ama o hiç memnun değildi halinden.

Bir gün ana yine Tekiri pençeleriyle sımsıkı kavradı, diliyle bastıra bastıra yalamaya başladı. Bir ara yavru daha fazla dayanamadı: Öfkeyle bağırdı.

«Bugün kaçıncı oldu bu! Yeter artık!»

«Sen bir kedisin» dedi ana. «Pis olmaz kediler. Ben de seni temizliyorum.»

«Keşke kedi olmasaydım» diye ters ters söylendi Tekir. Birinci şartı buysa kedi olmanın, ben de vazgeçtim bu işten.»

Annesinin kollarından kurtuldu. Bir solukta bahçe kapısına vardı. İlk defa tekbaşına çıkıyordu oradan. Evleri, sokakları, caddeleri geride bıraktı. Gezmeye çıktıkları zaman annesinin uzaktan gösterip, yavru kedilerin yalnız gitmemeleri gereken yer olduğunu söylediği ormana vardığında adamakıllı yorulmuştu.

Ağaçlar arasına dalmakta hiçbir sakınca görmedi. Nasıl olsa kedilikten çıkmıştı. İşin kötüsü ne olacağını daha kendisi de bilmiyordu.

Cesur adımlarla ilerlerken, bir kıpırdama farketti. Bir tavşandı bu. Başını yuvasından dışarı çıkarmış, ürkek ürkek etrafını kolaçan ediyordu.

«Merhaba» diye seslendi bizimkine «Hızlı hızlı nereye böyle? Hem de tek başına!»

Durdu,

«Şey» dedi. «Ben kedilikten vazgeçtim. Ne olacağımı da pek bilemiyorum ya...»

«Tavşanları sever misin?» dedi öteki. «Gel bizimle otur. Bizim yavrumuz ol sen de.»

Tavşan olmak pek hoşuna gitmişti. Hemen içeri daldı. Yeni yuvasına, ailesine çarçabuk ısınıverdi ama gelgelelim yavru tavşanlar nedense ona alışamamışlardı. Özellikle kuyruğuyla kulaklarını pek yadırgamışlardı.

Hattâ ana, baba tavşan biraz yanlarından ayrılsa hemen alaya başlıyorlardı:

«Böyle uzun kuyruklu, kısa kulaklı tavşan nerede görülmüş!... Ha! Ha! Ha! Ne komik tavşansın sen!»

Onların bu tutumuna çok içerliyordu doğrusu. Evi, anası, Oktay komşudaki yavru Sarman gözlerinin önüne geliyordu. Onunla kimse alay etmezdi, severlerdi. Üstelik tavşanların yedikleri şeyleri de hiç beğenmemişti. Havuç, marul, lâhana... Bunları da midesi almıyordu. Ama mecburdu yemeğe. Tavşan ana bu bakımdan çok sertti. Herkesin tabağındaki yemeği bitirmesine çok dikkat ederdi. Zorla yedirirdi olmazsa. Her sofraya oturuşunda Oktay'ın kendisine verdiği bir karış kaymaklı süt, balık, kıyma gibi şeyleri düşünmekten kendini alamıyordu. Bir defasında yediği pandispanyalardan bahsedecek oldu hiç kimse birşey anlamadı. Adını bile duymamışlardı.

Nihayet bir süre sonra Tavşan anaya,

«Ben tavşan olmak istemiyorum» dedi.

«Bir defa kulaklarım çok kısa, kuyruğum da uzun. Bunca zamandır hiçbir değişiklik de olmadı. Bu gidişle ben hiç tavşana benziyemiyeceğim.»

«Sen bilirsin» dedi Tavşan, «Yolun açık olsun. Bizleri unutma. Sık sık uğra.»

Tekir tekrar sağına soluna bakına bakına ormanın derinliklerine daldı. Gitti, gitti, gitti. Yorulmuştu. Ulu bir ağacın altına oturdu. Canı hiç kalkmak istemiyordu.

«Tünaydın dostum» diye bir ses geldi yukardan «Hangi rüzgâr attı seni buralara. Yalnızsın da...»

«Ben, dedi Tekir, ne olacağıma bir türlü karar veremedim. Yalnız iyice bildiğim bir şey var: ne kedi, ne de tavşan olmak istemiyorum.»

Ağaçtaki sincaplar hep bir ağızdan bağrışmaya başladılar. «Seni çok sevdik, sincap olsana sincap olsana.»

Tekir ağaca tırmandı. Sin-

capların yaşayışı pek hoşuna gitmişti. Bütün gün yavru sincaplarla birlikte dallar arasında saklambaç, kovalamaca oynadı. Geceleyin de yerdeki bir çukurda birbirlerine sokulup uyudular.

Aradan çok geçmeden ağaçların yaprakları sarardı. Birer ikişer dökülmeye başladılar. Sonbahar gelmişti. Ana sincap yavrularını bir araya topladı.

«Yaz boyunca durmadan oynadınız, eğlendiniz. Artık çalışma vakti geldi» dedi. «Şimdi biraz yorulmazsanız her taraf karlarla örtülünce ağzımıza atacak bir şey bulamayız.»

Yavrular, Tekir de aralarında, yere düşen fındıkları fıstıkları toplayıp ağacın kovuğuna depo edeceklerdi.

Ama Tekir ömründe bu türlü bir iş yapmamıştı. Ona göre, fındıklarla çok eğlenceli oyunlar oynanırdı. Hemen birine bir pençe vurdu. Yuvarlanınca peşinden koştu. Birkaç tanesini daha önüne kattı. Az sonra yeri tırnaklarıyla eşerek, yavru sincapların kış için gömdüklerini çıkarmaya koyuldu. Çok eğlenceli bir iş bulmuştu kendine. Ana sincap ne yaptığını farkedince fena halde öfkelendi.

«Şimdi oyna bakalım» diye çıkıştı. «Kışın bir ağaç kovuğuna tıkılınca ağzına atacak birşey bulamıyacaksın!»

Tekir bu sözler üzerinde düşünmeğe başladı. Bir defa kış boyunca bir ağaç kovuğunda yaşamak hiç hoşuna gitmemişti. Kaldı ki, bir de aç oturmak vardı işin içinde...

Birden gözlerinin önünde sıcacık evi canlandı. Sobanın başında istediği gibi sere serpe uzandığını görür gibi oldu. Ya türlü türlü yemekler...

Sincaplığı hiç gözü tutmamıştı. Vazgeçti. Ana Sincaba konukseverliğinden dolayı teşekkür etti.

«Ne yapayım» dedi. «Benim pençelerim sincapların-kine benzemiyor galiba. Yerden birşeyler kaldırmaya elverişli değil. En iyisi ben başka bir şey olayım.»

Böylece oradan da ayrıldı. Gide gide bir ırmağa vardı. Hemen kıyıda bir kunduz yuvası gördü.

«Nereye böyle?» diye sordu ana kunduz. Tekir onlara da derdini açtı. Öyle sıcak candan bir ilgi gördü ki, hemen kunduzlara kardeş oluverdi.

O gün, ırmağın ortasındaki büyük bir taşın üstüne uzanıp, ötekilerin çalışmasını seyretti. Burnunun ucuna kadar sokulan yusufçuklara arada sırada pençesini sallıyordu.

Ana kunduz gece onu bir kenara çekti. «Eğer kunduz olmaya çalışıyorsan» dedi. «Bizim gibi hareket etmeye mecbursun. Bütün gün güneşte tembel tembel oturamazsın. Biz kunduzlar bir dakika bile boş durmayız. Sularda setler yaparız. Senin de bize yardım etmen şart.»

Tekir de işe koyuldu. Yarı beline kadar su içine girip duvar örmeğe çalıştı. Akşam olduğunda her tarafına sancılar saplanmıştı. Pençeleri açılıp kapanmıyor, beli doğrulmuyordu. Soğuktan ayakları kazık kesilmişti.

Çok geçmeden kunduz olamıyacağını da anladı.

Ana kunduza gitti teşekkür etti.

«Ben» dedi. «Kedi olarak yaratılmışım. İyice anladım ki, başka bir şey olamam.»

«Haklısın» dedi. Ana kunduz. «Şu senin ördüğün kısma bak, hiç bizimkilere benziyor mu? Haydi sen annene koş. Yolun açık olsun. Bizleri yine arada sırada yoklarsın değil mi?»

Tekir evinin yolunu tuttu. Alabildiğine koşuyordu.

Kapı açıktı. Hemen yemek odasına daldı. Annesi yerdeki halının üstüne uzanmıştı. Çok şaşırdı onu görünce. Kendisini azarlamaması pek hoşuna gitti. Ana yavrusuna sarıldı ve başladı yalamaya. Tekir'in hoşuna gitmişti bu temizlik. Tatlı tatlı mırlamaya başladı. Ne zamandır gözünde tütüyordu bu.

Birden kapı, ardına kadar açıldı. Oktay'la annesi içeri girdiler. Çocuk yavru kediyi görünce pek sevindi. Kucağına aldı dışarı çıkardı. Her önüne gelene kedisinin geri döndüğünü müjdeliyordu.

Tekir, bir daha başka bir şey olmaya özenmedi. Büyüyüp kendi kendini temizliyeceği günlerin gelmesini iple çekmeğe başladı.

MERAKLI BİR OLAY

PIRLANTA YÜZÜĞÜN ESRARI

Konsolos Lange, tanınmış piyanist Bayan Denise Ledoc şerefine, evinde bir parti veriyordu. Evin zevkli döşenmiş geniş salonlarında gece elbiseleri giymiş, kıymetli mücevherler takınmış şık kadınlar, fraklı simokinli erkekler ellerinde içki bardaklariyle grup grup toplanmış san'at konularında tartışıyor veya günün meselelerini konuşuyorlardı. Arada beyaz gömlekli garsonlar, gümüş tepsiler üzerine süslü bir şekilde dizilmiş yiyecekleri gruptan gruba dolaştırarak misafirlere ikram ediyorlardı.

Genç gazeteci Gunter Martell bu gece çok heyecanlıydı. Çünkü arkadaşı olan Polis Müfettişi tarafından Piyanist kadını korumakla görevlendirilmişti. Gece yarısı Bayan Ledoc ile ilgili bazı olayların cereyan edeceği umulmaktaydı. Gunter Martell bu sebeple gözlerini meşhur kadından hiç ayırmıyor ve onun yakınlarında bulunmaya çalışıyordu. O ise gayet sakin görünüyordu. Etrafında hiç eksik olmayan bir sürü insanla nazik bir şekilde konuşuyor, sorularına sabırla gülümsiyerek cevap veriyordu. Fakat vakit geceyarısına yaklaşınca Bayan Ledoc'ta da bir huzursuzluk belirmeye başladı. Gözleri sanki korkulu bir şekilde etrafı araştırıyor gibiydi. İçki kadehini tutan eli de hafifçe titriyordu. Gunter Martell kendi kendine: «Bu kadını korumak görevini bana verdiler ama, acaba onu kime karşı korumalıyım? Burada bulunan insanlardan hangisi şüpheli görünüyor?» diye söylendi ve herkesi birer birer incelemeye başladı. Misafirlerden pek çoğunu tanıyordu, çünkü şehrin tanınmış kişileriydiler. Sa'atkârlar, san'at severler, gazeteci ve eleştiriciler... Aralarında bir de kısa boylu çelimsiz bir adam vardı ki onu şimdiye kadar hiç görmemişti. Bu yabancı da Bayan Ledoc'un yanından hiç ayrılmıyor, her an onunla konuşmak fırsatını kolluyordu. Gunter Martell «Belki de tehlikeli adam budur» diye düşündü ve Piyanistin etrafındaki gruba katıldı. O sırada genç kadın: «Şu yandaki küçük salona geçip otursak daha iyi olmaz mı? Ayakta durmaktan yoruldum,» dedi ve hep birlikte yan odaya geçtiler. Burada yalnız iki kişi bulunmaktaydı. Bunların birisi ev sahibi Konsolos Lange idi. Hemen misafirlere yer gösterdi, koltukları kanapeleri düzelterek herkesin rahat etmesini sağladı. Gazeteci Gunter Martell de Piyanistin karşısında bulunan bir yer seçti. Şimdi salonda meşhur kadından başka dokuz erkek vardı. Acaba bunlardan hangisi?...

Gunter Martell bir aralık Piyaniste doğru eğilerek: «Afedersiniz Bayan Ledoc,» diye konuştu. «Parmağınızdaki yüzük çok dikkatimi çekti. Bu kadar güzel bir mücevher görmedim. Herhalde

GÜNEŞ GECELERİ

Saklanmaz ki! O yine her zamanki yerindedir. Güneşten uzaklaşan biziz. Daha doğrusu yeryüzünde bulunduğumuz nokta.

Kocaman bir futbol topunu andıran yer küre durmadan hem kendi ekseni, hem de güneş etrafında döner. Bu sırada memleketiniz bazen güneş alır, bazen de arka tarafta kalır. Işıklı süre bizim için gündüz, karanlık olanı da gecedir.

Yeryüzünde bir yerde geceyken mutlaka başka bir yerde gündüzdür. Yer küre ekseni etrafında dönüşünü 24 saatte bitirir. Bu arada bizlere sırayla geceyle gündüzü getirir.

Dünya yuvarlaksa, nasıl oluyor da üstünde düşmeden durabiliyoruz?

Bugün dünyanın yuvarlak olduğu kesin olarak bilinmektedir. Bu konuda en ufak bir şüphe bile kalmamıştır. O bir yandan durmadan dönerken nasıl oluyor da biz aşağı yuvarlanmıyoruz? Bizi onun üstünde tutan nedir? Bunun cevabını bulabilmek için kendi kendimize aynı sebebe bağlıyabileceğimiz başka sorular soralım. Onlardan birini açıklıyabiliyorsak hepsini çözdük demektir. Acaba havaya attığımız top niçin alabildiğine gitmiyor da bir süre sonra yere düşüyor? Sıçrarken, bütün gücünüzle

çok kıymetli olmalı. Ama konser esnasında onu parmağınıza takmamıştınız.»

Bayan Ledoc gülümsiyerek cevap verdi: «Piyano çalarken onu takmam. Zaten bu yüzük çok kıymetli olduğundan onu nadiren kullanırım.» Sonra yüzüğü parmağından çıkararak masanın üzerindeki kadife örtünün üzerine koydu. Herkes bu değerli mücevheri daha yakından görebilmek için masanın etrafına toplandı. Bayan Ledoc: «Bu yüzükle ilgili bir de meraklı hikâye vardır...» diye sözüne devam etti. Ev sahibi bay Lange: «Öyle mi? Doğrusu meraklı hikâyelere bayılırım. Ne olur anlatın!» dedi. Piyanist gülümsiyerek: «Böyle nazik ve konuksever bir kimsenin hatırını kıramam» dedi kadehini bay Lange'ye doğru kaldırıp bir yudum içmek istedi, fakat kadeh bomboştu. Ev sahibi telâşla: «Bir dakika, size taze içki getireyim, nasıl da kadehinizin boşalmış olduğu gözümden kaçmışl Çok özür dilerim!» diyerek kapıya koştu. Fakat hayret Kapı kilitlenmişti... Bay Lange bu sefer heyecan içinde salonun öbür kapısına doğru gitmek isterken herhalde ayaklı lâmbalardan birinin kablosuna ayağı takılmış olmalı ki birden salonun ışıkları söndü ve ortalık karanlıklara gömüldü. Konsolos: «Oh afedersiniz, şimdi ışıkları yakarım, bir dakika müsaade...» diye kekeliyordu. O sırada misafirlerden biri çakmağını yaktı ve küçücük alevin hafif ışığında Konsolosun yere çömelmiş kabloyu el yordamı ile aramakta olduğu görüldü. Çakmağın yardımiyle lâmbanın fişi hemen yerine takılabildi ve ışıklar tekrar yandı. Bu kısa ve önemsiz olayın doğurduğu karışıklığı unutturmak için Bayan Ledoc: «Şimdi size meraklı hikâyemi anlatabilirim,» diye söze başladı. «Bu gördüğünüz yüzük...» Fakat kadife örtülü masanın üzerinde daha biraz evvel durmakta olan yüzüğün yeri şimdi bomboştu. Herkes heyecan içinde: «Aa, yüzük nereye gitti?» «Şimdi buradaydı?» «Yere düşmüş olmasın?» «Nasıl böyle birdenbire yokolabilir?» «Yoksa aramızda bir hırsız mı var?» diye birbirine girdi. Bayan Ledoc ise gayet sakindi. «Lûtfen telâşlanmayın dostlarım,» dedi. «Nazik ev sahibimizi bu davranışlarınızla üzüyorsunuz. Biliyorsunuz ki onun evinde kıymetli bir yüzüğün ortadan kaybolması kendisi için çok çirkin neticeler doğurabilir. Onun için sakin olun ve yerlerinize oturun. Şimdi size anlatacağım hikâye de buna benzer bir olay ile ilgilidir. Önce onu dinlemenizi rica ediyorum.» Bu sözler karşısında herkes tekrar yerine geçti ve merakla beklemeye koyuldu. Bayan Ledoc anlatmaya başladı:

«Bundan bir süre evvel gene bir konser gezisine çıkmış ve tıpkı bu akşam olduğu gibi bir müzikseverin evine davet edilmiştim. O akşam boynumda gayet kıymetli bir ince gerdanlık vardı. Vakit geceyarısına yaklaşınca birden salonun bütün ışıkları söndü. Az sonra arıza giderilip her taraf yeniden aydınlanınca boynumdaki gerdanlığın yokolduğunu gördüm. Bundan sonra çok üzücü hâdiseler oldu. Tabiî meseleye polis el attı, bütün misafirlerin üstü arandı, gece yarılarına kadar soruşturmalar yapıldı. Fakat inci gerdanlık bulunamadı. Gerçi bu kayıp beni fazla sarsmadı, çünkü gerdanlık sigortalı idi, fakat gene de başımdan geçen hırsızlık olayından dolayı huzurum kaçtı. Gerdanlığımı çalan hırsızı ne pahasına olursa olsun bulmak is-

NEREYE SAKLANIR?

vücudunuzu yukarı doğru çektiğiniz halde öyle kolay kolay yükselemiyorsunuz. Bir süre sonra kendinizi yerde bulmanızın sebebi ne acaba? Çünkü yer küre sizi, topunuzu herşeyi herşeyi kendine doğru çekiyor. Hem de çok, pek çok fazla bir kuvvetle. Bu kuvvete bilim dilinde yer çekimi kuvveti adı veriliyor. Yerçekimi bizi yerküre üzerinde sıkıca tutuyor. Hem öylesine sımsıkı ki, düşmekten korkmaya hiçbir sebep yok.

Sabahleyin erkenden otların, yaprakların üstü niçin nemlidir?

İlkbahar, yaz sabahları erkenden otlar arasında dolaşırsanız ayaklarınız hayli ıslanır. Gündüzün sıcaktan üstlerindeki bu su buharlaşır bu arada ısınırlar da. Güneş en büyük sıcaklık kaynağıdır. O batınca herşey ısısını kaybeder. Bu arada geceleyin yapraklar, otlar da soğur. Hava soğuk yapraklara değince içindeki su buharı minik damlalar halinde yoğunlaşır. Peki ama hava nasıl sıcak kalır? O da soğur. Yalnız içindeki su buharı sıcaklığının hepsini vermesine engel olur. Bu yüzden hava her zaman etrafından daha ılıktır. Su damlalarına çiğ denilir. Çok soğuk havalarda yapraklar üstündeki damlacıklar donar. O zaman da kırağı adını alır.

tiyorum. Bunun için nereye davet edilsem, çağırılan diğer misafirlerin adlarını bir liste halinde bana bildirmelerini rica ediyorum. Gerdanlığımın çalındığı akşamki toplantıda bulunanların isimlerinin geçip geçmediğini inceliyorum. Bugünkü listede o akşam gelen misafirlerden bazılarına rastladığım için yeni bir hırsızlık olayına karşı tertibat aldım. Şimdi yüzüğü çalan kimseyi hiçbir güçlük çekmeden bulacağım. Fakat daha evvel rica ediyorum: Yüzüğümü çalan, onu ve gerdanlığımı kendiliğinden geri versin. Böyle yaparsa cezası çok hafifletilecektir.»

Ortalığı derin bir sessizlik kaplamıştı. Herkes biribirine bakıyor yanındakinden, karşısındakinden şüpheleniyordu. Gunter Martell ise tamamen dikkat kesilmişti, kimsenin davranışlarını gözden kaçırmamaya çalışıyordu. Böylece bir kaç dakika geçti. Bayan Ledoc tekrar konuşmaya başladı. «Mademki hırsız kendiliğinden çaldığı mücevherleri geri vermiyor, pırlanta yüzüğümün sırrını açıklıyacağım.» Bu sözlerle elini bir an elbisesinin üzerinde gezdirdi, sonra avucunu açarak masanın üzerine koydu. «Uzaktan bakarsanız elimde hiçbir şeyin bulunmadığını zannedeceksiniz ama yanılıyorsunuz.» dedi. «Avucumun içinde gözle çok güç seçilebilecek kadar ince fakat sağlam bir nylon iplik var. Bu ipliğin bir ucu pırlanta yüzüğüme, bir ucu da belimdeki kuşağa bağlıdır. Şimdi bu ipliğin yardımı ile hırsızı bulabile...» Bayan Ledoc daha sözlerini bitirmeğe vakit bulamadan salonda bir hareket oldu. Gunter Martell salonun kapısına doğru kaçmak üzere olan bir adamın bacaklarına atılmış ve onu boylu boyunca yere düşürmüştü. Kısa bir boğuşmadan sonra hırsızı kıskıvrak yakaladılar. Bu,

(Devamı Sh. 49 da)

Doğan Kardeş YAYINLARI

Öğretici, meraklı kitaplar :

- Eşyaların Hikayesi ..... 300 Kuruş
- Işığın Hikâyesi ..... 200 »
- Saatin Hikâyesi ..... 250 »
- Fen ve Tabiat Ansiklopedisi ..... 2000 »

★

Heyecanlı romanlar :

- Leylek Dede ..... 400 Kuruş
- Kırmızı Saçlı Çocuk ..... 500 »
- Küçük Lord ..... 400 »
- Gri Şapkalı Adam ..... 300 »

★

Ciltli, hediyelik kitaplar :

- Halime
- Hayvan Hikâyeleri
- Dünyanın Dört Bucağından Dostlar
- Allah Rahatlık Versin
- Wilhelm Tell
- Gökten Üç Elma Düştü
- Binbir Gece Masalları
- Tabiat Ana Anlatıyor
- Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi
- Bufalo Bill.

Bez ciltli, iyi kâğıtlı, renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır.
Ödemeli olarak (P. K. 1146 - İstanbul) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Yeni Çıkan Kitaplarımız :

- Duygulu Dostlar ..... 1000 Kuruş
- Gümüş Kanat ..... 1000 »
- Çocuklar İçin Görgü ... 350 »
- Çitlenbik ..... 300 »
- B. Yazarlar ve Şaheserleri 500 »
- Gözlüklü Kedi ..... 400 »
- Sıcak Ülkeler Doktoru ... 200 »
- Bir Varmış Bir Yokmuş 400 »

Bir Lokmanın Hikâyesi

GEÇEN gün bir dost; çocuğunun yaş günü için bizleri de çağırdı, gittik, güzel bir gün geçirdik. Hepsi aşağı yukarı aynı yaşta 8-10 çocuk; oynadılar, karagöz, kukla seyrettiler ve ikindi üzeri bahçede hazırlanmış masanın etrafına geçtiler. Ev sahibi bir aralık hizmet eden kadına:

— Ekmekler bayat, yanımızda fırın var, hemen gidin tazelerini alıp getirin, dedi. Söze karıştım:

— Sofradaki ekmekleri kaldırıp yerine fırından yeni çıkmışları koymayın.

— Olur, ama taze ve sıcağı daha iyi değil mi?

— Sabahkiler de taze, fakat bekletilmemiş sıcakları mideye zararlıdır da ondan.

— Bilmiyordum, sizin istediğiniz gibi olsun efendim.

.....

Çocuklar akşam kahvaltılarını iştahla yaptıktan sonra etrafımı aldılar, içlerinden Osman:

— Doktor amca bu yıl bütünlemeye kalan bir arkadaşıma, bir lokma ekmeğin mideye kadar geliş yolunu çiz, hikâye et demişler. Bir de siz anlatır mısınız?

— Hay hay. Demin sofrada dikkat ettim, pek çoğunuz acele yiyor, lokmaları lâyıkiyle çiğnemeden yutuyorsunuz.

— Er geç mideye gidecek değil mi?

— Öyle ama, iyi çiğnenmemiş lokmalar ileride mideyi zedeleyip mide hastalığına sebep olurlar.

— Nasıl?

— Bilirsiniz ki yiyen insanın ilk hareketi besiyi ağzına götürmektir, ikincisi çok kere unutulur; çiğnemektir, 3 üncüsü yutmaktır. Gıdalar ancak iyi çiğnenip dile bulaşmak suretiyle tadına varılır; lokma iyi çiğnenip tükrüğe bulandıktan sonra yutulur, yemek borusu onu mideye indirir.

Hiçbir kimyasal olayın geçmediği bu konuda bizi ilgilendirecek büyük bir şey yoktur, besiler yemek borusundan ağırlıkları sayesinde geçmezler, boğazdan aşağıya doğru birtakım büzülmeler onları iter, o yüzden bir canbaz başı aşağı, ayakları yukarıda iken de pekâlâ yemek yiyebilir. Demek yemeğin ilk lokması böylece mideye iner, normal mide tam içindekilerin kalıbını aldığı için, daima doludur ve her yeni gelen lokma onu biraz genişletir. Yemekler mideye geldikçe mide yavaş yavaş başlar büzülmeye ve kenarlarında bulunanları çıkış kapısına doğru itmeye. Fakat bu kapı her önüne geleni geçirten bir geçit değildir, başında pek uyanık bir bekçinin beklediği sıkı sıkıya kapalı bir kapıdır. Bu kapıcı iki şartla kapıyı açar.

— Şimdi hatırlıyorum, öğretmenimiz anlatmıştı.

— Lokmanın barsağa geçebilmesi için, lokma asit olacak, mide suyu ile bulaşmış, yuğrulmuş, 2 nci si de yeter derecede yumuşamış olacak. İyi çiğnenmemiş, yeter derecede yumuşamamış lokma mideden geçemez orada kalır.

— Sonra doktor amca?

— Asit lokma, mideye bağlı 12 parmak barsağına (duadenum) gelir, burada safra üzerine saldırarak onu alkali (kalevi) yapar ve aynı zamanda çıkış kapısını kapar. Bu mekanizma açıkça gösterir ki iyi çiğnenmiyen, öğütülmeyen şeyler midede daha uzun zaman kalır, çıkmak için daha kuvvetli büzülmelere ihtiyaç gösterir ve onları dışarı atmak için sarfettiği gayretler sancılara sebep olur.

— Bu sindirim ne kadar sürer?

— Bu müddet; yenilen besilerin cinslerine göre değişir; sırf yağsız etten ibaret et üç - üç buçuk saatte barsağa geçer, ekmek işe karışınca müddet iki misline çıkar. Bir yemek ne kadar yağlı olursa, midede kalma müddeti o kadar uzar mûtad olarak karışık bir yemek ortalama 6-7 saatte mideden çıkar. Süt çocuklarının midesi 2,5 saatte boşalır ve bütün bu işler normal bir midede hiçbir şey duyulmadan olup, biter.

Dr. Kâmran ŞENEL

EVRENDEKİ OLAYLAR..... ..... VE BİZ

Büyük teleskoplarla gökyüzünü inceleyen İsveçli bilginler bu sene 8 Şubatta «Lyra» yıldız kümesinde büyük değişiklik olagaldiğini görmüşlerdir. Bu yıldız kümesinde ansızın yepyeni bir yıldız belirmiş ve günden güne büyümeğe başlamıştı. Birkaç gün zarfında ilk görüldüğünün bin misli olan yıldız nihayet kuvvetli bir patlama ile parçalanmış ve sonsuz evren içinde dağılıp kaybolmuştur. Bilginler ışınların yayılma hızını ve Lyra yıldız kümesinin dünyamızdan olan uzaklığını gözeterek bir takım hesaplar yapmışlar ve sonunda bu yeni yıldızın doğuşunun ve patlayıp yokoluşunun aslında 500 yıl evvel olageldiğini ve dünyamızdan ancak şimdi görülebildiğini açıklamışlardır.

Bu gibi evren olayları Astronomlar tarafından sık sık izlenmiştir. Hattâ gökyüzünü incelemeğe yarayan âletlerin çok daha basit ve ilkel olduğu zamanlardan kalma kayıtlarda evrende yeni bir yıldızın doğduğu ve bir süre sonra tekrar yokolduğu bildirilmektedir.

Eski zamanlarda kültür ve uygarlık bakımından çok üstün olan Çinde yıldızlar hakkında yazılmış olan bir kitapta şöyle deniliyor: «4 Temmuz 1054 de Boğa adlı yıldız kümesinde, kırmızımtrak renkte bir yıldız belirdi. Bu yıldız birkaç gün zarfında büyüdü ve daha da parlaklaştı, nihayet gündüzleri bile görülebilecek hale geldi. 23 gün sonra ise tıpkı belirdiği gibi apansızın kayboldu.»

Çinli bilginlerin izlediği bu evren olayının sonucunda bugün Astronomların «Crap sisi» adını verdikleri kümenin meydana geldiği anlaşılmıştır. Bu olay gökyüzü bilginlerine o devir için çok yeni olan bir şey de öğretmiştir. O zamana kadar yıldızların değişmez ve ebedî olduğuna inanılırdı. Halbuki bir yıldızın doğuşunun ve yokoluşunun izlenmesiyle yıldızların da belli bir ömürleri olduğu ve zamanla değişip gelişerek yokolabilecekleri anlaşılmıştır.

17 Kasım 1572 yılında Danimarkalı Astronom Brahe de gökyüzünde yeni bir yıldızın doğuşuna şahit oldu ve buna lâtince «yeni» anlamına gelen «Nova» adını verdi. Bu isim bugün de hâlâ gökyüzünde izlenen bu gibi belirtiler için kullanılmaktadır. Aslında gökyüzünde görülen bu parlak yıldızlar yanar halde olan kızgın gaz kümelerinden ibarettir. Bunlarda olagelen atom değiş-

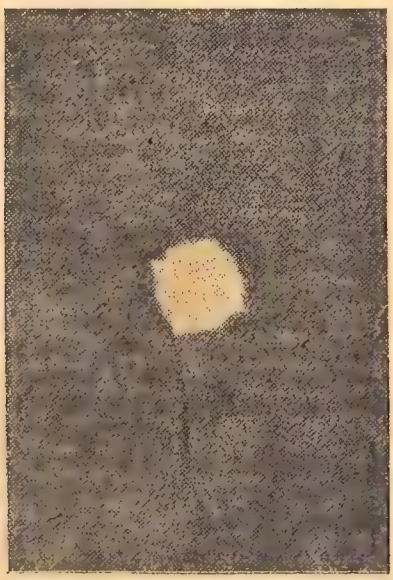

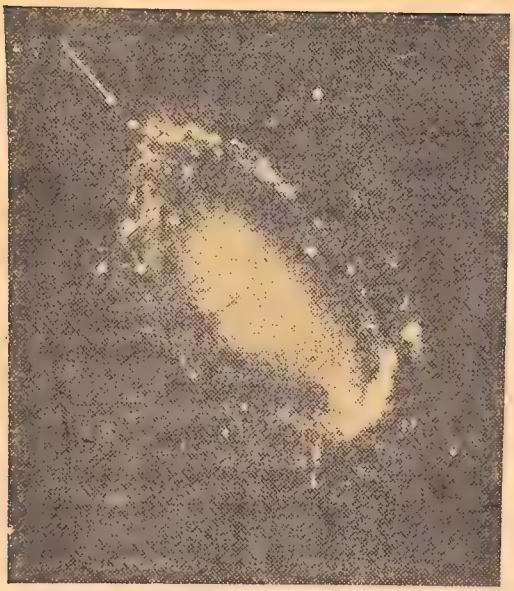

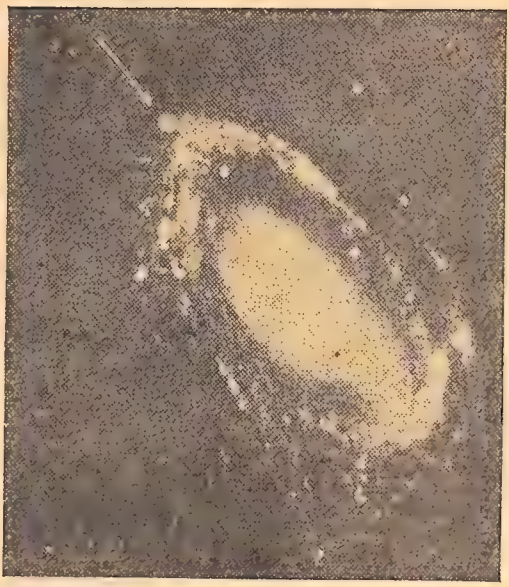

meleri sonucunda içlerindeki gerilimin arttığı ve neticede gaz kütlesinin büyük bir patlama ile dağıldığı tahmin edilmektedir. Bu patlama yüzündendir ki dünyamızdan o yıldız çok parlak ve aydınlık görünür. Evrende bu gibi olayları izleyen bilginler, bize ısı, ışık ve hayat veren güneşin de günün birinde böyle bir patlama sonucunda dağılıp yokolmak ihtimali üzerinde düşünmüşlerdir. O zaman etrafa yayılan ısı, şüphesiz yeryüzünü yakıp kavuracak ve bir tek canlı varlık kalmıyacaktır. Fakat bilginler şimdilik güneşte böyle büyük bir patlama olamıyacağı, belki ancak milyarlarca sene sonra evrende bu kadar büyük bir değişiklik meydana getirebilecek şartların biraraya geleceği kanısındadırlar. O zamana kadar da herhalde yeryüzünde hayattan eser kalmıyacaktır.

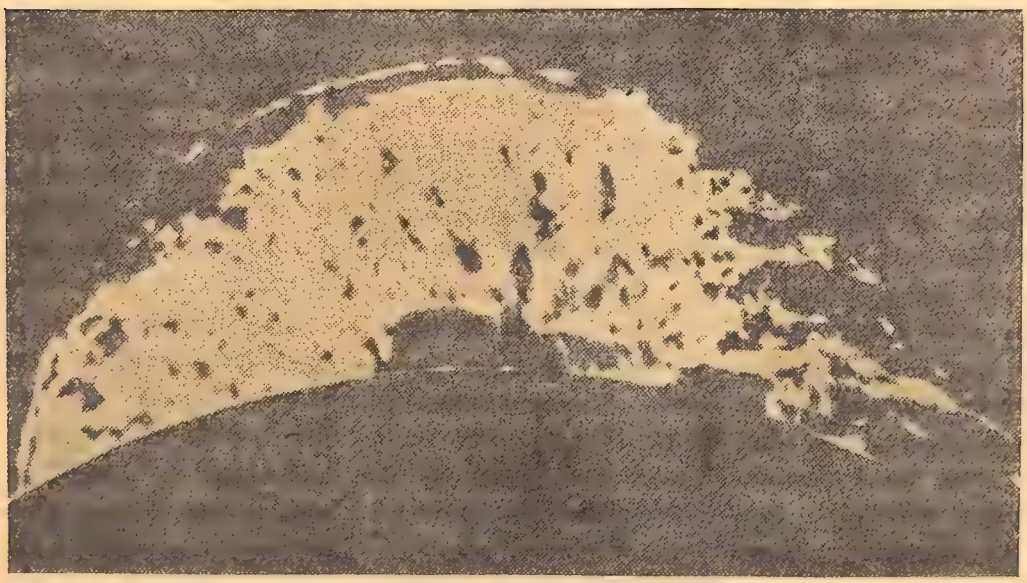

GÜNÜMÜZDE KULLANILAN İLKEL SANDALLAR

İngilterenin batısında bulunan Wales bölgesinde seyahat edecek olursanız, yerli halkın büyük birer sepete benzeyen sandallar kullandıklarını görürsünüz. Köylüler bazan bir nehri aşmak veya balık tutmak için bunlara binerler ve bunlara Coracles adını verirler. Bu su üstünde yüzen sepetler bizim bugün kullandığımız sandalların en ilkel şeklidir. 4000 sene evvel Mezopotamyada yaşayan kavimler de tıpkı bunlara benzeyen yumurta biçiminde sandallarla nehirleri aşarlar denize açılırlardı. Sonraları şekilleri gitgide değişti, uçları sivrildi, daha dar ve uzun bir biçim aldılar ve bildiğimiz sandallar meydana geldi. Fakat İngilterenin Wales bölgesinde sepet sandallar hâlâ kullanılıyor. Bunlar esnek söğüt dallarından örülmüş bir iskeletin üzerine öküz veya koyun derisi gerilmek suretiyle yapılırlar. Boyları 1,5 m kadardır ve aşağı yukarı 15 kg. ağırlığında olduklarından bir insan tarafından kolayca taşınabilirler. Corracles'lar suya çok az batarlar ve tek bir kürekle idare edilirler. 10-15 sene dayanırlar.

Bugün İngiltere'de Coracles yapma san'atı da ölmek üzeredir. Çünkü bu sepet sandalları ancak bir tek kişi yapıyor. Cernath kasabasında yaşayan John Christmas Thomas bu san'atın tek temsilcisidir. Thomas her sene temmuz ayında bol bol söğüt dalı keser ve bunları bir hafta suya yatırır. Sonra bu dallardan ördüğü sepetleri su geçirmez sağlam bezlerle örterek birer sandal haline getirir.

İrlanda'nın batı sahilinde de bu sepet sandalların büyükleri kullanılmaktadır. Bunlara yerli halk Curragh adı verir, şekilleri bildiğimiz sandallara daha çok benzer ve içine en az on kişi binebilir. Curragh'ların iskeleti çıtalardan yapılmıştır ve bunların üzeri ziftlenmiş yelken bezi ile kaplanmıştır.

İrlandalılar bu sandallarla balığa çıkmakta, hattâ 8 ton ağırlığında dev köpek balıklarını avlamaktadırlar.

İNSANA EN ÇOK BENZİYEN HAYVAN

ŞEMPANZE

Yaz tatilinde çocukların en çok gittikleri yerlerden biri de hayvanat bahçeleri, gördükleri hayvanlar içinde en çok beğendikleri de maymunlardır. Herkesin gözdesidir bu sevimli, hünerli yaratıklar. Şempanzeler maymunlar ailesindendir.

Bu hayvanın ana vatanı Batı Afrikada Kongo bölgesindeki sıcak ekvator ormanlarıdır. Ülkenin siyah renkli yerli halkı arasında balta girmemiş ormanların derinliklerinde yaşıyan pigmeler de bulunur. Bu ilkel insanların boyları çok kısadır. Gündüzün iyi avlanırlarsa mutlaka bunu geceleyin ormanın bir açıklık yerinde dansederek kutlarlar. Bu arada en çok sevilen, beğenilen sık sık tekrarlanan da «Şempanze Dansı» adını verdikleri oyundur. Oyunculardan biri avcı öteki de av olur.

Diğer pigmeler etraflarında halka olup dans ederlerken avcı da gizlice ava yaklaşmaktadır. Nişan alır. Yayı gerip oku fırlatma taklidi yapar. Öteki de vurulmuş gibi yere düşer etraftakiler sevinç çığlıkları atıp tepinirler.

Ormanlarda yaşıyan bu insanlar şempanzeleri çok iyi tanırlar, çünkü aynı yaşama ortamını paylaşmaktadırlar. Yiyecek peşinde dolaşırlarken her gün şempanze sürülerine rastlamaları işten değildir.

Onları bir arada görünce şempanzelerin mi pigmelere yoksa pigmelerin mi şempanzelere daha çok benzediğini kestirmek çok güçtür. Maymunlar içinde insanı en çok andıranı da bunlardır. Tıpkı bizim gibi arka ayakları üzerinde yürürler. Ön ayaklarını el gibi kullanırlar. Pigmelerin köy diye adlandırdıkları barınaklarda otururlar. Bunlar ağaçların çatallı dalları üstüne ufak dallarla iyice örülmüş yuva topluluklarıdır. Şempanzeler geceleyin buralarda yatarlar. Tıpkı bizim gibi sereserpe, uzanarak. Buralarda yavrularlar. Yavrular insanlara daha çok benzer. Gözleri bebeklerinki gibi mavi ağızları burunları pembe pembedir. Kolları da büyüklerinki gibi upuzun değildir.

Pigmeler şempanzelerin zekâlarına hayrandır. Bu yüzden onlara büyük saygı gösterirler.

Şempanzeler terbiye edilirse başka hayvanların yapamıyacağı birçok şeyleri öğrenirler, elbise giymek, masada yemek yemek, kapı açmak hattâ sayı saymak gibi. Londra Hayvanat Bahçesinde Sally adlı bir maymuna beşe kadar sayma öğretilmiştir. Gerçekten, erişilmesi hayli güç bir başarıdır bu.

Bu türlü hünerleri ancak çok küçükken yakalanıp eğitilen şempanzeler gösterebilirler.

Kendilerine bakanlara candan bağlanırlar. Ana, babaları gibi severler onları. Ama zaman zaman vahşi huylarının patlak verdiği de olur. Öyle ki, evcilleştirilmiş olanlar bile yaşlandıkça huysuzlaşır, saldırganlığı artar.

Doğal çevrelerinde ürkek, çekingen ve daima tetiktedirler. Afrika ormanlarında dolaşanlar, onlara habersiz yaklaş-

(Devamı Sh. 49 da)

BİR UÇURTMA YAPALIM

Gösterişli ve iyi havalanabilen bir uçurtma yapabilmek hiç de o kadar basit bir iş değildir. Bunda bir takım kurallar gözetmek gerekir, yoksa bin hevesle yaptığımız uçurtma hiç bir işe yaramaz. Şimdi size bir uçurtmanın nasıl yapıldığını tarif edeceğiz. Kendi kendinize yaptığınız uçurtmayı uçurtmanın daha zevkli olacağı muhakkaktır. Uçurtmanın iskeleti için iki ince çıtaya ihtiyaç vardır. Çıtaların boyu sizin arzunuza bağlıdır. Yalnız çıtanın biri ötekinin 2/3 si kadar olmalıdır. Meselâ bir çıta 90 cm ise, ötekisi 60 cm olacaktır. (B) şeklinde çıtaların birbirine nasıl tutturulduğu gösterilmiştir. Çıtaların üstüste geldiği yerde hafifçe oyulmaları lâzımdır. Dış kenarlardan 1 cm içerden de gene çıtalar hafifçe çentilir ve buralara bir sicim dolanarak uçurtmanın dört ucu bu sicimle birleştirilir. Böylece uçurtmanın iskeleti meydana gelmiş olur. Şimdi bu iskeleti sağlam yağ kâğıdiyle kaplamak gerektir. Kenar kısımlarda kâğıt sicimin etrafından katlanarak kıvrılır ve sicim içerde kalmak üzere buraları yapıştırılır. Bundan sonra 10 - 20 yaprak kâğıdı (D) de görüldüğü üzere katlayıp 20-30 cm aralıklarla bir ipe düğümleyerek birbirine eklenir ve böylece kuyruk elde edilmiş olur. (E) de uçurtmanın ipini sarmaya yarayan bir makara görüyorsunuz. (A) şekli uçurtmanın nasıl dengeli olarak bağlandığını gösterir. Uçurtmamızı istersek renkli şekillerle süsleyebiliriz, veya onu bir surata benzetebiliriz. Uçuş sırasında beliren bazı aksaklıkları kuyruğu uzatmak, kısaltmak veya uzun ipini yukarı veya aşağı kaydırmak suretiyle düzeltebiliriz.

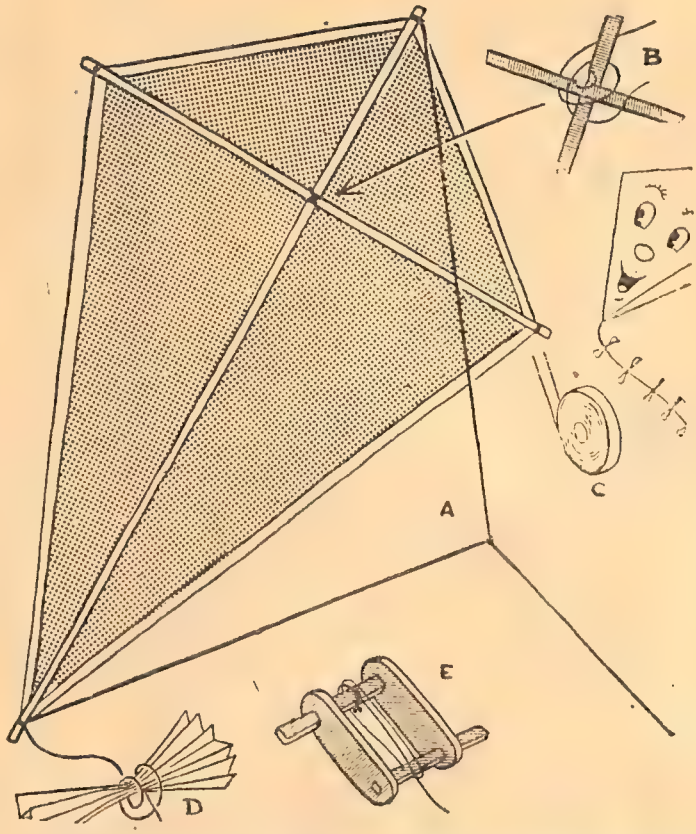

Bu dört kardeş resimdeki dört saati kollarıyla taklit ediyorlar. Ancak taklit ettikleri saatler yanlışlıkla yanlarına konmamış. Hangi çocuğun hangi saati taklit ettiğini bulabilecek misiniz?

BİRAZ DA SİHİRBAZLIK

Masanın üzerine bir mendil veya bir peçete yayın. Üzerine beş altı tane para koyun. Sonra arkadaşlarınızdan birinden bu paralardan birisini seçerek 46 saniye avucunda sıkıca tutmasını isteyin. Tabiî bunları size göstermeden yapacaktır. Bu süre geçtikten sonra arkadaşınız parayı gene mendilin içine koyacak ve size haber verecektir. O zaman dönüp seçilen paranın hangisi olduğunu bulmaya çalışacaksınız. Dikkatle bütün parayı gene mendilin içine koyacak ve size haber verecektir. O zaman dönüp seçilen paranın hangisi olduğunu bulmaya çalışacaksınız. Dikkatle bütün paraları tetkik edin ve böyle durumlarda davranılması gerektiği gibi esrarlı bir görünüş takınarak paraları sayın. Bir an düşündükten sonra, seçilen parayı işaret edin. Esrar mı? Tabiî ki değil. Parayı bulmanız pek kolay olacak. Arkadaşınız parayı avucunda tutarken para ısınmış olacaktır. Sayar gibi görünerek ötekilerden daha sıcak olan parayı kolaycacık bulacaksınız.

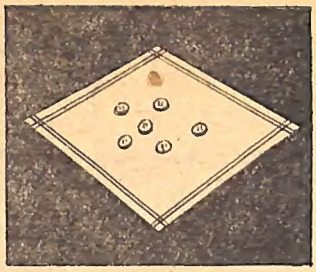

ŞEMPANZE

(Baştarafı Sh. 47 de)

manın imkânsız olduğunu söylemektedirler.

Erkek şempanzeler nöbetleşe gözcülük ederler.

En ufak tehlike belirtisi farkedince, gözcü keskin bir çığlık koparır. Bunun üstüne hepsi birlikte sincaplar gibi daldan dala atlıyarak oradan uzaklaşırlar. Bu arada büyük bir gürültü çıkarırlar ormanın derin sessizliğini bozan bu sesler gerçekten ürkütücüdür.

Şempanzelerin tek başlarına dolaştıkları hiç görülmemiştir İkişer ikişer gezdikleri de pek seyrektir Çoğunlukla ailece bir arada bulunurlar. Büyükbaba, büyükana, ana-baba ve sayıları hiç değilse yirmiyi bulan yavrular hep bir aradadır. Ormanlarda kendi kendine yetişen yabani meyvalar ve fındık, ceviz cinsinden kabuklu yiyeceklerle karınlarını doyururlar Şempanze acıkınca bir ağaca tırmanır, elini uzatıp bir meyva koparır, yerken beğenmediği kısımları da ağzını burnunu buruşturarak bir yana fırlatıp atar.

Şempanzeler hayli uzun ömürlüdür. Yakalanıp kafeslere kapatılanlar arasında yüz yıldan fazla yaşıyanlar pek çoktur. Pek kesin olmamakla beraber bundan şöyle bir sonuç çıkarabiliriz. Ormanların doğal çevrelerinde daha da çok yaşamaktadırlar Afrika ormanlarında yalnız onların yaşadıklarını söylemek yanlış olmaz. Düşmanları pek azdır Her zaman da tetikte olduklarından normal ömürlerini yaşarlar.

TOZ PEMBE ÇAY TAKIMININ ESRARI

(Baştarafı Sh. 8 de)

Takımın hepsini, eksiksiz, çıkardılar.

«Küçüklüğümde en güzel eğlencelerimden yoksun etmiş beni yaramaz» diye dalgın dalgın söylendi nine.» Bunun sincabın marifeti olabileceğini düşünmeliydim. Herhalde aklınca onları yenilecek bir şey sandı da fındıklarla birlikte yuvasına depo etti.»

Takımı güzelce yıkadılar. Hemen o gün ..am üstü balkona çay masasını kurmuşlardı bile. Her şey tıpkı eskisi gibiydi. Ninenin bebeği bile ortaya çıkmıştı. Yalnız etraftakilerde ufak bir değişiklik olmuştu tabiî...

★

PIRLANTA YÜZÜĞÜN ESRARI

(Baştarafı Sh. 40 da)

biraz evvel çakmağı ile ışıkların yakılmasına yardım eden adamdı. Görünmeyen iplik adamın ayakkabısının topuğuna girip kayboluyordu. Topuk iyice gözden geçirilince iğreti olduğu ve yüzüğün içinde gizlenmiş bulunduğu anlaşıldı. Artık inci gerdanlığı da bulmak güç olmayacaktı. Bayan Ledoc elde ettiği başarıdan menun, gülüyordu. Etrafında toplanan misafirlere: «Nasıl?» dedi «İyi bir balıkçı değil miyim? Oltamla hem bir yüzük avladım hem de hırsız.»

HAYVAN DOSTLARI

Ülkü Yıldız

Mete Can

Cemal Esatgil

Hamdiye Karadeniz

Muharrem Çeliktürk

Cüneyt Kalpakoğlu

Mehmet Sanat

Şehsuvar Gökpınar

Şadan Eriç

Cengiz Orhan

Tekin Üçlüok

Tulay Güneysu

Kaya Altomruk

Nezih Yolcu

Hakkı Yazıcı

Gülden Canıtez

"DÜNYA OLAYLARI HAKKINDAKİ FİKİRLERİNİZ GÜZEL BAY BERBER. FAKAT BANA HEYECANLI BİR KOVBOY HİKÂYESİ ANLATSANIZ DAHA ÇOK HOŞUMA GİDER."

"YAZI MAKİNASI ŞERİDİ NASIL DEĞİŞTİRİLİR ACABA?"

Güldüm

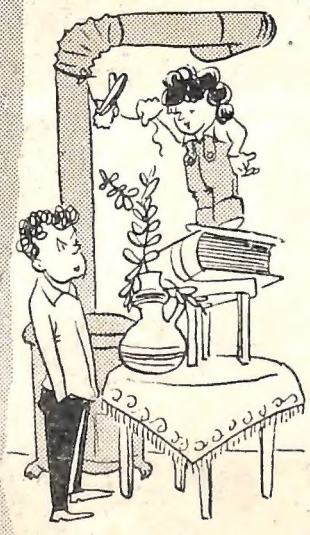

"BİR PUL NEKADAR ZAMANDA KURUR ACABA?"

"KIZMAYIN CANIM, SADECE SPOR HAVADİSLERİNE BİR GÖZ ATACAĞIM!"

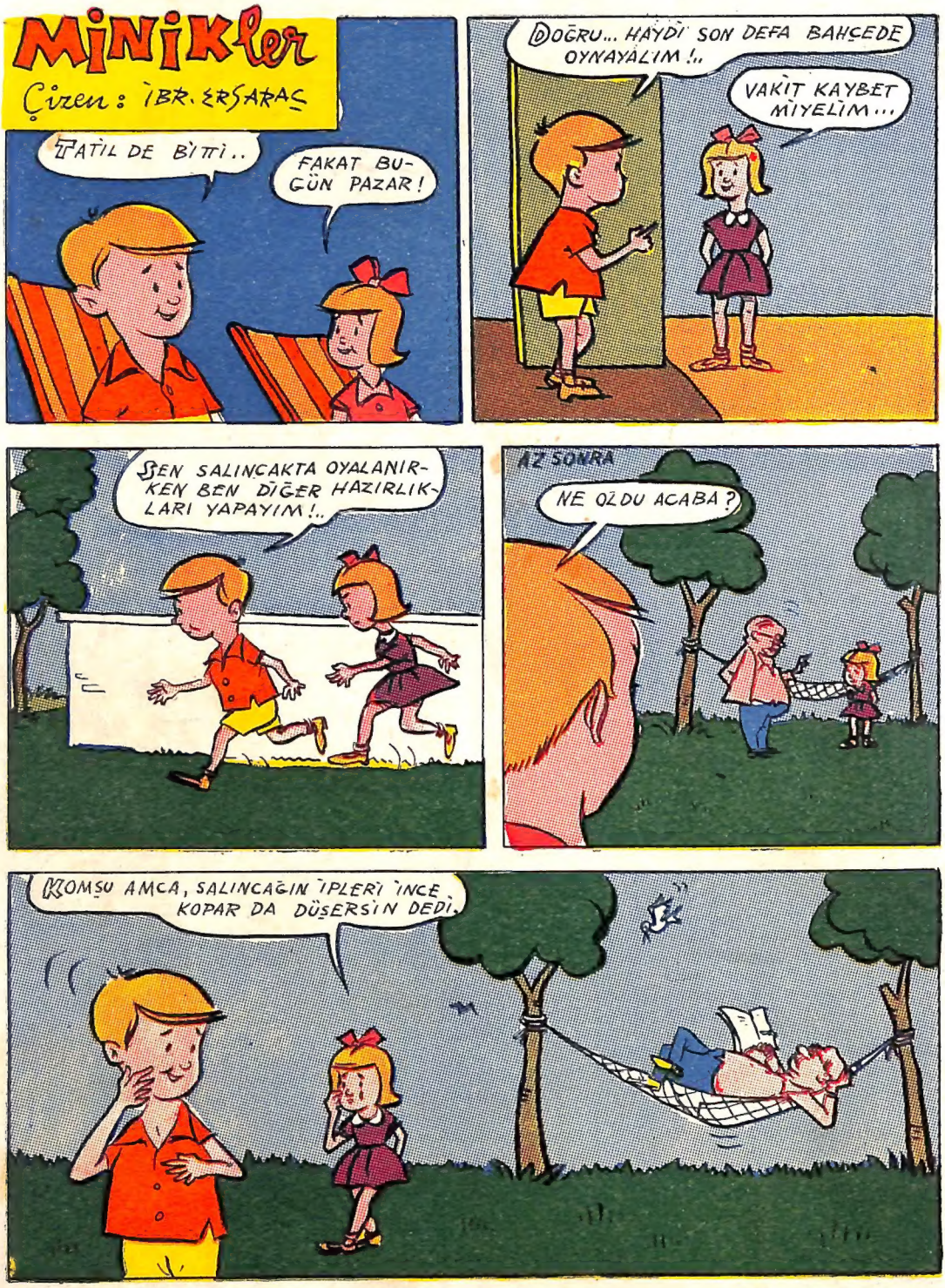

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.